420 Drexel Place.
Kalamazoo, Mich.

THE STANDARD BEARER

A REFORMED SEMI-MONTHLY MAGAZINE

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICHIGAN

Subscription communications should be addressed to F. Prins, 1010 Northwood St., N. E., Grand Rapids, Mich.

Editorial Staff:
H. HOEKSEMA G. M. OPHOFF
Associate Editors:
G. VOS WM. VERHIL
Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Communications relative to contents should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1139 Franklin St., S. E., Grand Rapids, Mich.

Vol. V, No. 20 JULY 15, 1929 Subscription Price, $2.50

MEDITATION

THE ENTRANCE OF THE KING

> Lift up your heads, O ye gates; even lift them up, ye everlasting doors; and the King of glory shall come in.
> Who is this King of glory? The Lord of hosts, He is the king of glory.
> —Psa. 24:7, 8.

The Lord of glory, the King shall come in!

Lift up your heads, O ye gates; lift them up, ye everlasting doors!

A festive hour of great joy it was for the Church of the old dispensation, when first these words of the poet were chanted by the joyous procession that had swept up the hillside and having reached the summit of Mt. Zion stood before the mighty gates of the old citadel.

The psalm, perhaps, was sung by a double chorus, the one within the fortress, the other advancing, with the ark of the covenant in their midst, on the slopes of Mt. Zion. As they reach the summit the ascending choir chant the first part of these poetic words, containing a summons to those within to open the gates, yea, to lift the lintels of those gates, so the lofty and exalted King of glory may have entrance into the citadel: Lift up your heads, O ye gates; lift them up, ye everlasting doors, and the King of glory shall come in! Then, in answer to this peremptory summons sounds the question from within the gates: Who is this king of glory? And again the answer is given somewhat impatiently by the procession waiting outside of the gates: The Lord of hosts, He is the King of glory!

None other than Jehovah, the mighty God of hosts, the Immutable, Who is of Himself and possesses the source of His glorious Being in Himself; Who is from everlasting to everlasting the same, unchangeable in Himself and without shadow of turning in His relation to His people, Whom He had chosen, is the King of glory, Whose heralds here stand at the gates of the city, demanding that they be lifted up, for the King to enter. He alone is Israel's King. For He had chosen Israel as His people, not because of any superiority on their part, but in His sovereign grace and for His own Name's sake. He had delivered them from all the power of the enemies, for He is mighty in battle, this King of Israel. He had given them His precepts and established with them His covenant, that they might be His people and He their God and King. And in the land flowing with milk and honey He had prepared them a place for their habitation, where they might dwell securely under His reign and He might live among them. The King had chosen Jerusalem as the place of His habitation, more particularly He had chosen Mt. Zion for the establishment of His throne. On Mt. Zion He would dwell. There He would show forth His power and majesty. From its summit He would rule over His people, give them His precepts and bless them . . . .

And now the kingdom was established.

Long the enemy had still dwelled among them in the land, even after the people had first been led into their rest. Especially in cities and strongholds had the foe succeeded to maintain its power. But with the ascent of David, the man after God's heart, to the throne, the Lord had given them victory over all their foes. Even the fortress of the Jebusites had now been captured. The Lord had manifested Himself as the One Who is faithful and true and realizes His promises unto His people, as the One mighty in battle and vanquishing every foe of His people. He had revealed Himself as the King of glory, indeed!

And now He enters into the place of His majesty: He is represented by the ark, the visible representation of His majesty and power.

And the hoary gates of the ancient citadel must even be lifted up!

For when the ark enters into the City of God, the Lord of hosts establishes His throne on Mt. Zion; the Kingdom of God is founded among God's people.

It was the commencement of a blessed commonwealth.

For the ark of the covenant, that is now brought

up to Jerusalem, to Mt. Zion, with festive procession, is not only symbol of God's throne, it is also the very heart of the temple. Around it soon would arise the Most Holy and the Holy Places, together with the court, with its altars and candlestick and table of shewbread. And thus completed the temple would be the embodiment of the covenant-idea: God dwelling among His people. Not as an oriental despot would this King of glory reign over His people, but as a Friend among friends He would dwell among them and lavish upon them all the blessings of His fellowship and love.

And thus Zion rejoices, and rejoicing God's people sing: Lift up your heads, O ye gates! Lift them up, ye everlasting doors!

Let the King of glory enter in! Let the throne of our God be founded!

Our mighty King-friend stands before the gates!

Let His Kingdom now be established!

A gladsome day it was for the Church!

But even on that day the words of the poet did not enter upon their full and final realization.

For hoary with age though these gates of the Jebusite stronghold might be, it was only with a view to better things to come, as a shadow of other gates, far more glorious still, that they could be called everlasting.

Oh, surely, the joy of the procession that wound its way on the hillside of Zion to its summit was real, for in a very real sense God dwelled among His people in the old dispensation. Yet the reality was veiled in shadow, and the shadow pointed to better things to come. The earthly Mt. Zion was a shadow of the heavenly, the place at His right hand in the highest; the Most Holy Place was only a shadow of the inner sanctuary above, where the Most High dwells in heavenly beauty and glory; the ark was only a picture of His throne of glory, the temple an earthly form of His covenant-fellowship, David a figure of Him through Whom the Lord, mighty in battle, would give His people ultimate victory over all their foes . . . .

And, though these shadows served the old dispensational people of God to live in hope, yet reality was not yet; though even these shadows were glorious and full of blessed significance, yet all the inperfections that were necessarily peculiar to shadows also characterized them.

To what better things, then, did these shadows point forward?

What other and more glorious everlasting gates were lifted up to let a King, the King of glory in?

The everlasting gates are the doors of heaven, the King of glory is none other than our blessed Lord, and the words of the poet were fulfilled in a higher and more glorious sense of the word, when He ascended into the heavens to receive His place of power, His name above all names, at the right hand of the Most High.

Christ Jesus is the King of glory, the Lord and David in one, Immanuel, God with us, the central realization of all the old temple could ever express. God of God, yet servant, King under God, yet God Himself. He is the King of glory, the glorious King, for He was exalted from the blood and mire of the battlefield, through His resurrection and ascension to the place of heavenly majesty and universal power . . .

Long these gates of the heavenly city had been closed, for by reason of sin our nature could not enter. Between us and the glorious Kingdom, that was to be established by this mighty King, stood the entire powerful host of the enemy, of guilt and sin, of death and hell. But this King of glory proved Himself the Lord, mighty in battle. He met the foe. From His place of glory this Lord had descended upon the battlefield of our nature. Though He deemed it no robbery to be equal with God, He had humbled Himself into the form of a servant. And in that form of a servant He had met the foe in deadly conflict. They barred the way into the Kingdom, ordained for Him and His people by the Father, these foes of sin and death, of the devil and his hosts, and He must needs vanquish them, before He could enter into His glory and receive His dominion. And what a battle it had been! A conflict, the like of which was never witnessed before! A warfare of righteousness against unrighteousness, a battle of Life with death, in which the very Prince of Life, the King of glory, the Lord mighty in battle, left His earthly life on the battlefield, shed His lifeblood in conflict with the foe, descended into the depth of Hades and Hell! . . . .

But a conflict it had been, out of which He had issued forth with complete victory on His side.

Guilt was wiped out.

Sin was hopelessly bereaved of its power, a vanquished foe.

Death was killed. Prison was captured.

The head of the Devil was crushed.

And the battle finished, the mighty Lord of glory remained alone on the battlefield, the glorious power of His resurrection radiating from His appearance. About Him lie the vanquished powers of darkness. The way into His Kingdom is cleared. He gained a right to enter into highest glory as the King of His people, the mighty One of Israel. And He ascends from the battlefield, into the inner sanctuary, to the highest place of glory and power at the right hand of God. The King of glory! The Lord mighty in battle!

From that throne of His Father He will reign, and God through Him. He will reign in might over all the world, over all his subjected foes, that even now are loath to admit utter defeat. And He will reign through the blessed power of His grace and Spirit in the hearts of all His own.

The Kingdom of heaven is come! God dwells with

us, through Christ, in the Spirit. The tabernacle of God is with men!

Well may Zion rejoice as He ascends from Mt. Olivet and sing, with far more blessed significance than the festive throng that once climbed the slopes of Mt. Zion:

Lift up your heads, O ye gates! Lift them up, ye everlasting doors!

That the King of glory might come in!

A festive day it was, when the ark was placed within the walls of old Jerusalem.

Far more gladsome was the day, when Christ Jesus, having fulfilled all things and conquered every foe, ascended up to His place of glory at the right hand of God.

For a better day had dawned with this significant event, a day of victory and blessing. The shadows had passed away and reality had come. The Lion of Judah's tribe, the Root of David had received the Kingdom, had entered into His power. He is now in heaven and has all power in heaven and on earth. He rules over all and has a name above every name that is named. And He establishes His throne of grace in our hearts. Having overcome the powers of death and hell for us, He also vanquishes the enemy within us and actually delivers us from all the power of the devil. Having shed His lifeblood to wash away our guilt forever and ever, He also washes and cleanses our souls from the guilt of sin. And having condemned the power of sin in the flesh, He also overcomes that power in our inmost soul, cuts our bonds in which we are held by nature and liberates us through the law of the Spirit of life.

Having entered into the sanctuary in heaven, and having established His throne, and having received the Spirit, He now enters into the sanctuary of our hearts, breaks down the throne of the devil, and establishes His own rule, the throne of His grace in our inmost being.

And thus He makes us citizens of His Kingdom, subjects to His rule, friends of God, serving Him in willing obedience.

A blessed day has dawned with the ascension of our Lord into the highest.

Yet, even so ultimate reality has not been reached.

The words of the inspired poet of the old dispensation, who composed this precious hymn, have not entered upon their final fulfilment.

The King of glory did not yet enter into the last realization of His Kingdom and the tabernacle of God is not yet fully with men. Still things are imperfect in form, though in principle they have attained to perfection. As citizens of His blessed Kingdom we are still imperfect. There is as yet but a small beginning of the new obedience, according to which we are wholly subject to Jehovah, our covenant God in Christ, within our hearts. Sin still harasses us from within and from without. And physically we are still in weakness and dishonour, carrying about with us this body of death. Corruptibleness did not yet put on incorruption and this mortal did not yet put on immortality. Besides, we are still in the world, and in the world we have tribulation. Although in Christ we have the victory, in the flesh we are often defeated; and though we are citizens of a glorious and heavenly kingdom, in the flesh we still suffer. The new heavens and the new earth, in which all that is of sin and death shall have vanished forever, are not yet.

The battle still rages . . . .

Though we live, we still die!

And the King of glory, the Lord mighty in battle must still come! Come into His Kingdom! Come to perfect all things!

And He is coming!

Coming all the while and coming quickly!

Coming to complete His glorious Kingdom. He is coming in all the events of this present time, in the calling of the elect and the gathering of His Church to complete His body, coming in war and in peace, in fruitful and barren years, in plenty and in famine, in floods and pestilences, in earthquakes and upheavals, in the filling of the measure of iniquity and the preparation of the man of sin, the son of perdition, coming to judge the world in righteousness, to save His elect, to establish His kingdom, coming with haste to avenge those that cry unto Him day and night . . . .

He will come, finally, even as He ascended up, on the clouds of heaven, and all the host of heaven with Him, to purge the world, to give His final sentence upon the righteous and the unrighteous, to glorify His people and give them to partake in His victory as they participated in His battle through His grace and to perfect the tabernacle of God with us . . . .

He will enter into the final and eternal manifestation of His blessed Kingdom.

Then, who shall ascend the hill of the Lord with Him?

Who shall enter with Him into that tabernacle of God?

He that is of clean hands and of a pure heart, washed by His own blood, cleansed by the power of His grace through faith in Him!

Thus the joyous shout of God's people, rejoicing at the entrance of the Lord into His Kingdom, when He ascends up on high, is also still a sigh of hope, as they expect His final coming, His entrance into the perfected Kingdom.

Lift up your heads, O ye gates! Lift them up, ye everlasting doors! Let the King of glory, the Lord mighty in battle enter in, let Him come just once more!

We are expecting Him, we are looking forward to His final coming! And knowing that no iniquity shall enter with Him into His Kingdom, we are keeping our garments pure in the midst of the world!

Come, Lord Jesus, come quickly! Even so, Amen!

H. H.

DE EENIGE NAAM

Zoo is dan de belijdenis der ware Kerk, dat de eeuwige Zone Gods, die van eeuwigheid tot eeuwigheid waarachtig God is, eenswezens met den Vader en den Heiligen Geest, in den tijd de waarachtige menschelijke natuur heeft aangenomen, uit de maagd Maria, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet, uit het zaad Abrahams en het huis van David. Hij heeft niet de engelen natuur aangenomen, ook niet een algemeene menschelijke natuur, maar Hij neemt het zaad Davids aan, en heeft Zich vereenigd met het vleesch en bloed der kinderen. In alles is Hij den broederen gelijk geworden, doch zonder zonde. Door deze Vleeschwording des Woords werd Immanuel geen twee personen, maar is Hij de ééne Persoon des Zoons in Goddelijke en in menschelijke natuur. Ook worden door de Vleeschwording de beide naturen niet vermengd, veranderd of gedeeld, maar ze zijn vereenigd in den eenen Persoon des Zoons en worden nimmermeer gescheiden.

En deze belijdenis der ware Christgeloovige Kerk is uit de Heilige Schrift geput en op haar gegrond. Dit mag in de eerste plaats blijken uit de namen, waarmede Hij in Gods Woord wordt genoemd. Het is van ouds de gewoonte geweest, om bij de behandeling van het leerstuk van den Christus Gods de aandacht te vestigen op Zijne namen, evenals dit het geval is met het leerstuk aangaande God. Men ging daarbij natuurlijk van de zeer juiste gedachte uit, dat de naam in de Heilige Schrift bijzondere beteekenis heeft. De eigenlijke beteekenis van den naam ging in onze wereld van zonde en duisternis verloren. Maar de Schrift legt altijd nog weer nadruk op de oorspronkelijke beteekenis, die de naam had. In den grond der zaak heeft alle schepsel een naam. Want door het Woord zijn alle dingen geschapen, naar den raad en de wijsheid Gods. Daarom zijn de schepselen dan ook de uitdrukking van het Woord Gods en de belichaming van de gedachten Gods. Elk schepsel heeft daarom zijn eigen naam en al die namen tezamen vormen een eenheid, zooals geheel de schepping een eenheid is en God één is, en die eenheid aller namen in de schepping is de ééne naam, die openbaring is van de heerlijkheid van het eeuwige Woord, den Logos, door Wien alle dingen zijn gemaakt. Dit is het Licht, dat wel in de duisternis schijnt, maar dat door de duisternis niet wordt begrepen.

Oorspronkelijk was dit anders.

Want immers, door denzelfden Logos, door het ééne Woord, waardoor alle dingen werden geformeerd naar de wijsheid Gods, werd ook de mensch geschapen. Alleen maar, hij werd zoo geformeerd, dat hij beelddrager Gods was, en dat het Licht van het eeuwige Woord ook zijn verstand dusdanig verlichtte, dat hij het licht in de schepping kon opvangen in zijn bewustzijn en de dingen kon verstaan. Hij was aangelegd op de kennisse Gods. Hij had oogen om te zien. Hij had ooren om te verstaan. De openbaring Gods, die van het vlak der geschapene dingen hem toespiegelde, reflecteerde in zijn eigen kenvermogen, zoodat hij in Gods licht het licht aanschouwde en verstond. De namen in de schepping spraken hem toe. Hij kon ze verstaan. De woorden Gods kon hij lezen. En in al die namen der dingen zag en verstond hij de openbaring van den éénen Naam, Dien Hij geroepen was te kennen en te verheerlijken en door de kennis van Welken hij gemeenschap had met den God des Verbonds en zalig was. Dit blijkt duidelijk uit de naamgeving der dieren, die de Heere God tot Adam bracht om te zien, hoe hij hun naam zou noemen. Adam kende de dieren. Hij las hun naam. Hij zag de bijzondere gedachte Gods, het bijzondere woord Gods, waarvan zij de belichaming waren. En die gedachte, dat woord wist hij in eigen taal weer te geven.

Doch deze intuitief-geestelijke kennis ging verloren. En dat niet alleen in den geestelijken zin des woords, zoodat des menschen verstand geestelijk verduisterd is en hij zijn God niet meer kennen kan in liefde, ofschoon hij overigens eenige kennis van God heeft behouden, opdat hij niet te verontschuldigen zoude zijn. Neen, maar ook in den natuurlijken zin van het woord kent de mensch de schepselen Gods niet meer, zooals Adam ze kende en konde noemen in den staat der rechtheid. Hij heeft er slechts een klein vonkske, een overblijfseltje van behouden. Hij kent de dingen niet meer. Hij kan het onderscheid der dingen waarnemen, en iets van de betrekking, waarin de dingen tot elkander staan. Als hij een hond ziet en een leeuw, dan ziet hij het verschil en weet hij ze te onderscheiden, maar hij kent niet den hond en ook niet den leeuw. Langs een langen weg van vergelijking en redeneering kan hij zijn zeer gebrekkige kennis weer eenigszins verrijken. Maar zijn intuitieve kennis ging bijna geheel verloren. Hij kent de natuur der dingen niet meer. Hij kan de namen der schepselen niet meer lezen. Hij ziet niet meer de idee der geschapene wezens. Doch door de openbaring der Heilige Schrift en door het geloof wordt dit weer anders. De Schrift rekent weer met de oorspronkelijke beteekenis der namen. En door het geloof leeren wij weer onzen God kennen in Zijne openbaring in de Schrift, en door het licht dier openbaring verstaan wij ook weer iets van de dingen rondom ons in de schepping Gods. Welnu, daarom heeft van ouds de theologie, die uit de Heilige Schrift wil putten, weer de aandacht gevestigd op de namen Gods en de namen van den Heiland. De ongeloovige, kritische scholen, door Strauss en Renan en anderen vertegenwoordigd, mochten liever hunne levens van Jezus schrijven, maar de geloovige theologen begonnen met de vraag, welke de namen van den Heiland zijn, om door die namen, Hem door God Zelf gegeven, Hem te leeren kennen.

Zoo nu verstaan, dan bevestigen de namen van den Heiland de waarheid van de belijdenis der Kerk aangaande Hem. Dat is wel allereerst waar van den naam Jezus. Er bestaat verschil van meening over de vraag, welke wel de afleiding van het oorspronkelijke van dezen naam wezen mag, een verschil, waarop we hier

onmogelijk kunnen ingaan. Wij voor ons gelooven, dat de naam in het oorspronkelijk Hebreeuwsch is samengesteld uit twee verschillende woorden, het eerste waarvan eene verkorting is van den naam Jehova, het tweede waarvan beteekent: *heil of zaligheid,* of ook *zaligt.* De naam in zijn samengestelden vorm heeft dan de beteekenis van: Jehova heil, of: Jehova zaligt. Zoo verstaan is deze naam rijk aan beteekenis. De naam Jehova beteekent opzichzelf: Ik Ben, of Ik Zal Zijn. Hij duidt vooral aan de eeuwige onveranderlijkheid en onafhankelijkheid Gods. De Allerhoogste heeft den grond van Zijn bestaan in Zichzelven en is niet afhankelijk van eenig wezen buiten Hem. Hij is de volmaakt Zijnde. Het schepsel bestaat en wordt in zijn wezen altijd gedragen, is in oorsprong en voortbestaan strikt afhankelijk. Doch de Heere IS. Hij is de ZIJNDE. Hij alleen kan zeggen: IK BEN. De Oorzaak aller dingen, is Hij zelf niet veroorzaakt door iets buiten Hem. De drager aller schepselen, wordt Hij zelf door niemand of niets gedragen. Hij is ook eeuwiglijk en volkomenlijk, Die Hij is. Er is dan ook bij Hem geen verandering of schaduw van omkeering. Hij neemt niet toe of af, maar is eeuwiglijk volmaakt in Zichzelven. De Allerhoogste wordt niet moede noch mat. De Heere is een Rots. En zooals Hij in Zichzelf bestaat en in Zichzelven de Onveranderlijke is, zoo is Hij ook de eeuwig onveranderlijke en getrouwe Verbonds-God in betrekking tot Zijn volk. Het Verbond is Zijns. En het volk, met hetwelk Hij Zijn Verbond opricht, is het volk Zijner vrijmachtige keuze. Hij heeft het eeuwiglijk verkoren om Zijns Naams wil. Hij heeft het van eeuwigheid liefgehad, om Zijns zelfs wil. Hij heeft het in vrijmachtig welbehagen verordineerd, den Beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden, opdat het straks in de hoogst denkbare heerlijkheid met Hem zou leven. En Hij heeft ook alle wegen en middelen beraamd, waardoor dat volk tot die heerlijkheid geleid zou worden, Zijn heil deelachtig zou worden. Daarom is Zijn naam: Jehova-heil. En als Jehova-heil staat Hij voor ons in den Christus der Schriften, het Vleeschgeworden Woord. In Hem komt de eeuwig-getrouwe Verbonds-God tot ons en openbaart Hij Zich aan ons als Jehova-heil. Hij zal Zijn volk zalig maken van hunne zonden. Daarom is de naam van dezen Jehova-heil Jezus en wordt aan Jozef en Maria van den hemel geopenbaard, dat Zijn naam aldus moet worden genoemd.

In dien naam nu ligt in de eerste plaats een aanduiding van Zijn goddelijke waardigheid, kracht en majesteit. Geen mensch heeft aanspraak op dien naam. Wel yaren er in de oude bedeeling, die den naam Jozua of Jezus droegen, doch dit was slechts mogelijk in verband met het schaduwachtige dier bedeeling. Zij, die dien naam droegen onder Israel, waren zelf Jezus niet, maar wezen naar Hem henen. Hij, de Christus Gods, is *de* Jezus, de Oud-Testamentische Jezussen waren slechts Zijne schaduwen. En alleen als heenwijzende naar Hem, die te komen stond, konden ze met eenig recht dien naam dragen. De Heiland draagt echter dien naam, omdat Hij Zelf Jezus *is.* Hij draagt dien naam niet, omdat Hij in de wereld gekomen is, om te verkondigen, dat God de Heere Zijn volk zaligt. Neen, Hij is Zelf Jehova-heil, God in het vleesch, en zal Zelf Zijn volk zalig maken van hunne zonden. En daarom kan in de Nieuwe Bedeeling, nu Hij, die Israel zal verlossen van ongerechtigheden, dan ook niemand dien naam meer dragen. Ook noemt zich Gods volk niet naar dien naam. Zij heeten wel Christenen, omdat ze Zijner zalving deelachtig worden door den Heiligen Geest. Maar de naam Jezus is geheel eenig. Hij wijst er op, dat de Zaligmaker Zelf God is, de getrouwe Verbonds-God in het vleesch gekomen. Alleen de Heiland kan hem dragen. Ook de naam Jezuiet is uit dien hoofde streng af te keuren. Zij, die Zijner zalving deelachtig worden, zijn daardoor geen Jezussen, of Jezuieten, deelen niet in Zijne goddelijke macht en majesteit, noch ook in het goddelijke werk der zaligmaking, dat Hij gekomen is te verrichten, maar ze zijn, krachtens die zalving Christenen, die uit genade ontvangen in de zaak van Christus in Hem te gelooven en met Hem te strijden en te lijden. In den naam Jezus ligt als zoodanig reeds aangeduid Zijne goddelijke natuur en majesteit. Hij *is* Jehova-heil.

Doch er is meer. De naam duidt aan, dat in Jezus ons gegeven is eene openbaring van het heerlijke feit, dat onze God ons zaligt. Hij is Zelf de God der volkomene zaligheid. Ook daarin ligt een bewijs, dat Hij Zelf God is. Zaligmaken toch wil zeggen, dat iemand verlost wordt van het grootste kwaad en het hoogste goed deelachtig wordt. In dat grootste kwaad ligt het volk van den Heiland verzonken, met het gansche menschelijke geslacht. Zij, die door den Vader aan Hem gegeven zijn van voor de grondlegging der wereld liggen als doemwaardigen onder de schuld en in zichzelven onder den last des toorns Gods, waarvan zij zich nimmermeer kunnen verlossen. Van nature zijn zij daarom dan ook kinderen des toorns, in gemeenschap met alle kinderen van ons geslacht. En als kinderen des toorns komen ze ter wereld, midden in den dood liggend, die in het eerste Paradijs heerschappij over ons geslacht heeft verkregen. Zij zijn in zichzelven totaal verdorven, verduisterd in het verstand, boos van hart, verkeerd in al hunne genegenheden, vervreemd van God, hatelijk zijnde en elkander hatende. Dat is de groote ellende, het groote kwaad, waarin ze liggen verzonken, waarvan ze moeten worden verlost. En ze moeten worden opgevoerd naar het allerhoogste goed, de heerlijkheid van Gods volmaakt verbond in zijn hemelsche openbaring. Ze moeten worden verlost van de schuld en rechtvaardig worden gemaakt voor de vierschaar Gods. Ze moeten worden verlost van de macht der vijandschap, die in hunne harten heerscht en de liefde Gods moet in hunne harten worden uitgestort. Ze moeten worden bevrijd van de macht der duisternis en der leugen en kinderen des lichts worden. In één woord, van heel de macht der duisternis en des doods moeten ze worden bevrijd en ze moeten, in plaats daarvan deelgenooten worden van het leven Gods en

dat wel in hemelschen glans en heerlijkheid. Want alzoo is het des Vaders welbehagen geweest van voor de grondlegging der wereld, dat al, wat de Vader aan dezen Heiland gegeven heeft, Hij daaruit niet verliezen, maar hun het eeuwige leven geve en hen opwekke ten uitersten dage.

Dit zaligmaken is zeker een goddelijk werk. Als Hij Zijn volk zaligmaken zal van hunne zonden, zooals de engel te kennen geeft als eene verklaring van den naam Jezus, dan is daarmede ook zeker uitgedrukt, dat Hij God is. Zeker, om zalig te maken moet Hij ook mensch zijn en ons vleesch en bloed deelachtig zijn. Hij immers moet in de plaats van Zijn volk kunnen staan. Hij moet hunne schuld kunnen dragen en wegdragen en daardoor verzoening kunnen teweegbrengen. Die schuld kan alleen worden weggedragen door het lijden van een lijden, dat in overeenstemming is met de zonde, die werd bedreven, het lijden des doods, tot volkomene voldoening aan het recht Gods. En dat lijden kon uitteraard niet worden geleden in eenige andere natuur dan de menschelijke. De mensch had gezondigd, de mensch moest ook den dood smaken, zou aan het recht Gods kunnen worden voldaan. Reeds uit rechtelijk oogpunt dus moet de Zaligmaker zeker ook mensch zijn. Maar ook uit organisch oogpunt beschouwd moest Jezus mensch zijn. Hij moet ons het leven Gods schenken, zooals de menschelijke natuur dat kan dragen, Hij moet nieuw leven mededeelen aan onze menschelijke ziel en aan ons menschelijk lichaam. Hij moet dat leven Zelf bezitten, opdat Hij als het Hoofd van Zijn lichaam, aan al de leden van dat lichaam dat leven kan schenken. Ook daartoe moet Hij één zijn met de Zijnen en het vleesch der kinderen aannemen. Ook Zijne menschheid is aangeduid in dien naam Jezus, Jehova-heil. Hij is de mensch Christus Jezus. Maar toch blijft het feit, dat Jezus God moet zijn, zal Hij Zijn volk zaligmaken van hunne zonden. Kwam Hij slechts om ons te onderwijzen en is het Zijne geheel eenige onderscheiding, dat Hij een der grootste, de grootste Leermeester is geweest, die ons geslacht ooit heeft voortgebracht, dan is Zijne Godheid geen vereischte. Is Hij niet anders geweest dan een der grootste hervormers, die ons den weg wees tot de verbetering der wereld, niet alleen door Zijn woord, maar ook door Zijn voorbeeld, dan kan Hij louter mensch zijn. Maar dan is Zijn naam Jezus ook aanmatigend, dan is Hij zeker geen zaligmaker. Onderwijs en opvoeding maken ons geslacht niet zalig, een groot onderwijzer mag geen zaligmaker heeten. Een goed voorbeeld baat ons niet ter verlossing. Men mocht van zulk een zaligmaker, die door opvoeding en onderwijs en voorbeeld het menschelijk geslacht den weg wees ter verlossing, in een vorige eeuw hoog opgeven, men mag in moderne kringen daarvan nog spreken, feit is, dat ook de ervaring wel leert, dat iemand, die ons het allerbeste onderwijs kan geven, en die ons het allerschoonste en edelste voorbeeld is, nog geen zaligmaker is. Als een zondaar opgevoed wordt, dan is hij nog niets anders dan een opgevoed zondaar en daardoor des te gevaarlijker. En het volgen in Jezus' voetstappen, zonder verlossende genade, mag allerlei eigengerechtigheid kweeken, zaligmaken doet het den mensch niet. Neen, onze Zaligmaker moet bovenal twee dingen kunnen doen: Hij moet onze schuld kunnen betalen, en Hij moet ons geestelijk-zedelijk kunnen verlossen van de macht der zonde en des doods en ons vervullen met nieuw leven.

En daartoe moet Hij metterdaad meer dan mensch zijn.

Daartoe moet Hij de levende God Zelf zijn. Al het lieve gepraat over een Jezus, die ons in de bergrede zoo heerlijk onderwijst, die ons zulk een schoon voorbeeld heeft nagelaten, opdat wij Zijne voetstappen zouden drukken, beteekent dan ook niets, is ijdele zelfverheffing van den zondigen mensch. En van tweeën één: Jezus is zaligmaker en verlost Zijn volk van hunne zonden, maar dan is Hij ook God; òf Hij is geen God, is gewoon mensch, maar dan is Hij ook niet onze Zaligmaker en is Zijn naam Jezus eenvoudig eene aanmatiging.

Het lijden van een mensch onder de menschen kon nimmer voldoen aan het recht Gods en onze schuld betalen. Denk u dat toch goed in. Jezus, zoo hebben we het van onze jeugd af geleerd uit de Heilige Schrift, heeft voor al Zijn volk de straf geleden, zoo geleden, dat de schuld van allen verzoend was. Doch hoe kan dat? Hoe kon zulk een lijden van den één voor den ander, van één voor velen, van een betrekkelijk korten duur voor een eeuwig lijden in de plaats treden naar eisch van Gods strengste recht? Kan een ander lijden in de plaats van den zondaar? Als iemand in Chicago ter dood veroordeeld wordt, schuldig bevonden zijnde aan een moord, zou dan de rechter het mogen toelaten, dat een onschuldige in de plaats van den schuldige de straf zou dragen en in de electrische stoel het leven liet? Immers neen! Dat zou geen voldoening, maar eene overtreding zijn van den eisch des rechts. Meer nog. Hoe kan dan ooit één lijden in de plaats van velen? Als honderd moordenaars schuldig zijn bevonden voor het gerecht, zou het dan geen snoode overtreding van het recht worden geacht, indien één onschuldige den dood voor allen inging en de schuldigen vrijuit gingen? Eindelijk komt daarbij ook nog, dat de Heiland slechts enkele oogenblikken heeft geleden, terwijl we toch terecht belijden, dat de aantasters van Gods heilige en eeuwige majesteit den eeuwigen dood hebben verdiend. Hoe zou dan het lijden van één onschuldige, voor een korten tijd, ooit kunnen voldoen aan het recht Gods over millioenen, die allen den eeuwigen dood hadden verdiend? Er is op dit alles slechts één antwoord: Hij, die voor allen den dood smaakte, is de eeuwige God Zelf!

Hij, de eeuwige God Zelf kwam door Zijnen Zoon in het vleesch tot ons als Jehova-heil, Jezus! Hij was maar geen ander, die in de plaats van zijns gelijke, van een medemensch de straf droeg, maar God, tegen Wien we baldadig de rebelleerende vuist hadden opgeheven, Wiens majesteit we hadden gekrenkt, Wiens

Naam en eere we hadden aangetast, Wiens Verbond we met voeten hadden getreden, Die in onze natuur de plaats innam van Zijn volk, om hun schuld uit te delgen en hen met Zich te verzoenen. Want weliswaar kon God niet lijden in de goddelijke natuur, en moest de menschelijke natuur de straf dragen, maar ook is waar, dat niemand minder dan de eeuwige Zone Gods in die menschelijke natuur dat lijden gedragen heeft. Daarom, omdat Hij de Zoon Gods is, kon Hij ook alleen voor velen een rantsoen worden. Daarom kon Hij ook in een korte spanne tijds het lijden des doods dragen, zoo diep en bang, dat het metterdaad in de weegschaal van Gods recht opwoog tegen al het lijden van den eeuwigen dood, dat wij hadden moeten dragen, indien Hij niet gekomen ware. Onze ouden spraken hiervan reeds, door er altijd op te wijzen, dat Jezus' lijden oneindig was in waardij, juist omdat Hij de Zone Gods was in onze menschelijke natuur. Als de Zoon, God uit God, de eeuwige God Zelf in menschelijke natuur kon Hij de diepte van het doodslijden en het lijden der hel ook smaken, zooals een schepsel dat nimmer zou kunnen. Het verzoenend lijden des Heilands is daarom dan ook nimmer te peilen, nimmer te schilderen in al zijn vreeselijke diepte. Maar dit staat wel vast, dat om als het Hoofd van Zijn volk, in hunne plaats, als de Eéne voor allen, in een korte spanne tijds door Zijn lijden te kunnen voldoen aan het recht Gods ten opzichte van Zijn volk, dat van nature onder den vloek en de verdoemenis lag, moest Jezus God zijn. Ontken, dat er in dien naam Jezus ligt uitgedrukt, dat Hij waarachtig en eeuwig God is, en ge ontkent ook, dat Hij op dien naam in den diepen zin van het woord recht heeft. Hij is God en Zaligmaker, of Hij is bloot mensch en dan is Hij geen Jezus.

Niet anders is het, als ge er op let, dat het werk der verlossing niet is volbracht door de volkomene gehoorzaamheid van den Heiland. Het is er maar niet goed mede, dat wij spreken van het kruis, dat verzoening aanbracht, van een Jezus, die voor ons betaalde. Men mag daarop schier uitsluitend den nadruk leggen in kringen, waarin men uitgaat van den vrijen wil des menschen. Jezus heeft dan eigenlijk Zijn werk volbracht. Hij betaalde de schuld en laat het evangelie der verzoening nu prediken aan alle menschen. En nu is het slechts de vraag, of de mensch dat evangelie der verzoening aanneemt. Doet hij dat dan is hij zalig en ontvangt hij straks het eeuwige leven. Weigert hij te gelooven en verwerpt hij het bloed der verzoening, dan gaat hij verloren. Christus' offerande komt voor onze rekening *op voorwaarde van* ons geloof. Doch zoo staat de zaak niet met de zaligheid. En wie het wel zoo verkondigt, mag zich vroom denken en aanstellen, vol zorg voor het behoud van vele zielen, hij misleidt toch wie hem op dien grond volgen. Neen, wij liggen van nature dood door de zonden en misdaden. Wij zijn verduisterd. Wij hebben niet alleen geen recht op het leven, maar wij derven het ook metterdaad. Daarom behoort het niet minder tot het werk van den Zaligmaker, dat Hij ons het leven schenke. Hij moet niet alleen een Jezus zijn *voor* ons, niet alleen onze schuld delgen en rechtvaardigheid voor ons verwerven en recht op het eeuwige leven, maar Hij moet ook Jezus *in* ons zijn, die ons van de macht des doods, van de banden des verderfs bevrijden kan, en ons het leven, dat Hij voor ons heeft verworven metterdaad deelachtig maken kan. Daarom moet Hij de opstanding zijn. Hij moet Zelf in den dood kunnen ingaan, dien dood in al zijn diepte kunnen smaken en lijden, om dan echter door dien dood niet te worden verzwolgen, maar hem te overwinnen door Goddelijke kracht. Daarom moet Hij het leven *zijn*. Hij moet niet slechts leven, maar het leven moet onafscheidelijk aan Hem zijn verbonden. Dat is, Hij moet God zijn. En als Hij is opgestaan en verheerlijkt, moet Hij ook dat leven kunnen schenken aan Zijn volk, aan degenen, die Hem de Vader gegeven heeft. Zoo eerst is Hij Zaligmaker, Jezus, Jehova-heil. Want zoo eerst verlost Hij ons van onze zonden, en schenkt Hij ons het eeuwig zalig leven. En daarom is er in dien naam wel degelijk een bewijs voor de belijdenis der Kerke Gods, dat Christus waarachtig en eeuwig God is, zoowel als waarachtig en rechtvaardig mensch, in eenigheid des Goddelijken persoons.

Nimmer late dan ook de Kerk zich de belijdenis ontfutselen van de Godheid van den Heiland. Een tijdlang mag men, waar men de Godheid van Christus loochent, lief blijven spreken van een Jezus, die de zondaars mint. Doch spoedig houdt dit gebazel noodzakelijkerwijze op. Alleen als uw zaligmaker God is, waarachtig en eeuwig God, eenswezens met den Vader en den Heiligen Geest, zoowel als waarachtig en rechtvaardig mensch, uit den zade Davids naar het vleesch, is Hij de Zaligmaker, op Wien wij voor tijd en eeuwigheid ons vertrouwen stellen, van Wien we met recht kunnen zingen, dat Zijn naam hemel en aarde vereenigd tesaam. Dan alleen is Hij de centrale verwerkelijking van Gods Verbond en gaan wij door Hem in Gods Verbond der vriendschap in.

H. H.

VERLOREN

Verloren, verloren,
geploegd en gezaaid,
als God in de voren
geen zegen laat gaan;

Verloren, verloren,
gewaakt over steê,
is Hij hier van boven
den waker niet meê;

Verloren, verloren,
gerijmd en gedicht,
waar God niet het voorenste
en 't laatste van is!

—Guido Gezelle

THE LEPER

In describing our Lord's first circuit through Galilee, the Evangelist tells us that they "brought unto Him all sick people that were taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatic, and those that had the palsy; and He healed them."

How many and how varied were the cures affected within the course of this first itineracy of our Lord can only be conceived by remembering how numerous were the towns and villages through which He passed and how large the population with which, one way or other, He was brought into contact. Remembering this, we may believe that within a week or two after His first departure from Capernaum more healings were effected than the whole put together, of which any specific record has been preserved in the four Gospels.

There was one form of disease, however, which is not noticed in St. Matthew's compendious description — a disease peculiar enough in its own character, but to which an additional pecularity attached from the manner in which it was dealt with by the Mosaic law. However infectious, however deadly, however incurable, no disease but one was held to render its victim ceremonially unclean. Such uncleanness was stamped by the law upon the leper alone. This strange, creeping, spreading, loathsome, fatal disease appears to have been selected as one form of bodily affliction to stand, in the legal impurity attached to it, and in the penalty visited on that impurity, as a type of the deep, inward, pervading, corrupting, destroying malady of sin.

Among the Jew the leper was excommunicated. Cut off from the congregation of the people, he had to live apart, enjoying only such society as those afflicted with the same disease could offer. He had to bear upon his person the emblems of sorrow and of death; had to wear the rent garments which those wore who were weeping for the dead; to shave his head and keep it bare as those must do who had touched the dead — himself the living dead, for whom those emblems of mourning needed to be assumed. His face half covered, he had to go about crying, "Unclean, unclean," to warn all others off, lest they should come to near him.

From what we know of the prevalence of this disease, it may be believed that there were many lepers in Galilee when our Lord made His first journey through it — gathered here and there into miserable and small communities. Even among these the tidings of the wonderful cures that were being effected would circulate, for the segregation was not so complete as to prevent all intercourse; and when the poor exiles from their fellows heard of many being healed whose complaints were as much beyond all human remedy as theirs, the hope might spring up in their hearts that the great Healer's power extended even to their case. But which of them had faith enough to make the trial —to break through the legal fences imposed, and go into any of the cities in which Jesus was, and throw himself upon His sympathy for succor? One such there was — the first of those so afflicted who ventured to approach the Lord; and his case on that account was selected for special record by all the three Evangelists. He came to Jesus when "He was in a certain city." He had never seen the Lord before, or seen Him only at a distance, among a crowd. He could have known or heard but little more about Him than what the voice of rumor had proclaimed. Yet so soon as he recognizes Him, see with what reverence he kneels and worships and falls on his face before Him, and hear how he salutes and pleads: "Lord, if thou wilt, thou canst make me clean." Perhaps Jesus had never seen a man prostrate himself in His presence as this man did. Certainly, Jesus was never before addressed in words so few and simple, yet so full of reverence, earnestness, faith, submission. He called Jesus Lord. Was this the first time Jesus had been so addressed? Sir, Rabbi, Master — these were the terms in which Andrew, and Nathanael and Nicodemus, and the woman of Samaria, and the nobleman of Capernaum, had addressed Him. None of them had spoken to Him as this leper did. If, indeed, the miraculous draught of fishes by which Peter had been finally summoned away from his old occupation had already occurred, then it would be from his lips that this title was first heard coming, when he fell down at Jesus' feet exclaiming, "Depart from me for I am a sinful man, O Lord." That, however, is uncertain; but though it were true, how much had Simon to elevate his conception of Christ's character, — how little this leper. One wonders, indeed, how far he had got in his idea of who this Jesus — this healer of diseases — was. All that we can know is that he choose the highest title that he knew of, and bestowed it on Him. "Lord, if thou wilt, thou canst." No hesitation as to the power; no presumption or dictation as to the will. Upon that free will, upon that almighty power he casts himself. "Lord, if thou wilst, thou canst make me clean." Jesus instantly went forward — went close to him — put forth His hand and touched him. His disciples hold back; a strange shuddering sensation passes through the hearts of the onlookers, for, by the law of Moses, it was forbidden to touch a leper. He who touched a leper himself became unclean. Yet at once, without hesitation at the time — without acting afterwards as if He had contracted any defilement or required any purification — Jesus lays His hand upon one who was "full of leprosy," and He says to him, "I will, be thou clean." We loose a little of the power and majesty of our Saviour's translation. Two words were spoken, the answer the echo to the prayer; two of the very words the man had used taken up and employed by Jezus in framing His prompt and gracious reply. No petition that was ever presented to Jesus met with a quicker, more complete, more satisfactory response.

If our Lord's conduct in this instance was regulated by the principle which we know so often guided it in the treatment He gave to those who came to Him to be cured, great must have been the faith which was met in such a way. The readiness which Jesus had displayed to exert His power may partly have been due to this being the first case of a leper's application to Him, and to His desire to show that no legal barrier would be allowed by Him to stand in the way of His stretching forth His hand to heal all that were diseased. Yet the manner and the speech of the leper himself attest that he approached with no ordinary reverence, and petitioned with no ordinary faith. And, according to his faith, it was done unto him immediately. As soon as the words: "I will, be thou clean," had come from the Saviour's lips, "the leprosy departed from him and he was clean."

Did any further coloquy take place between the healed and the Healer? When, quick as lightning, through the frame the sensation passed of an entirely recovered health — when he stood up before the Lord, not a sign or symptom of the banished leprosy on his person — did no thanks burst from his grateful lips? Or did our Lord say nothing to him about another healing which He was both able and willing to effect? We are not to infer that nothing of the kind occurred because nothing is recorded. The Evangelists have preserved alone the fact that, whatever words may have passed between them, Jesus was in haste to send the leper away, and in doing so gave him strict command to tell no man, but to go instantly and show himself to the priest, and offer the gifts that Moses commanded —the five birds and the cedar wood, and the scarlet and hyssop, — the means and instruments by which the purification of one declared free of leprosy was to be effected, and, relieved from the ban that had been laid upon him, he was to be reinstated in the possession of all the common privileges of society and citizenship. It is quite possible that, knowing the opposition which was already kindling against Him, Jesus may have desired that, without throwing out any hint of what had occurred which might precede Him by the way and prejudice the judge, this man should repair as quickly as possible to the priest upon whom it devolved judicially to declare that he, so recently a man full of leprosy, was now entirely free of the complaint. It would be a testimony that they could not well gainsay, if the fact of the departure of the leprosy were attested by the acceptance of the officer's gifts and his re-admission into the congregation of Israel. To prevent any possibility of this ratification of the reality of the cure being refused, Jesus might have enjoined silence and as speedy a resort as possible to the priest; the silence in such circumstances and with such a view prescribed, to last only till the desired end was gained. It would seem, however, from the result, that a more immediate object of the Saviour in laying this injunction upon the leper was to prevent the influx of a still greater crowd than that which was already oppressing Him, and thus the hampering of His movements, and the obsorption of too much of His time in the mere work of healing. For straightway, though charged to keep silence, the man when he went from Jesus could not restrain himself, but began to publish it much, and to blaze abroad the matter, inasmuch as great multitudes came together to be healed of their infirmities, and Jesus could no more openly enter into the city, but was without in desert places, and withdrew Himself into the wilderness, and prayed.

G. M. O.

BEROEPEN TE:

Doon, Ia., Cand. J. De Jong.
Sioux Center, Ia., Cand. L. Vermeer.
Hull, Ia., Cand. C. Hanko.
Rock Valley, Ia., Cand. A. Cammenga.
Pella-Oskaloosa, Ia., Cand. L. Vermeer.
Byron Center, Mich., Cand. L. Vermeer.
Roosevelt Park, Grand Rapids, Mich., Cand. B. Kok.
Waupun, Wis., Cand. B. Kok.
South Holland, Ill., Cand. J. De Jong.
Hudsonville, Mich., Ds. G. Vos.

Wat zou toch de kracht dier mannen,
Wat de hoop dier vrouwen zijn,
Die bij al de aardsch' ellende,
Toch zoo kalm en rustig zijn?

Velen hunner lijden smarten,
And'ren wordt de ziel doorboord;
Maar bij al dit bange strijden,
Wordt geen klacht van hen gehoord.

Ja, zij kunnen alles dragen;
Zelfs in d' allergrootsten nood,
Zal hun Meester hen bewaren,
Die verwon de hel en dood.

Wilt gij veilig gaan door 't leven,
Gaan ook door de doods-Jordaan?
Kom tot Hem met al uw zonden
En gij zult in vrede gaan.

Hoe de storm ook moge woeden,
Op de reis naar d' eeuwigheid,
Jezus is de trouwe Stuurman,
Die hen altijd veilig leidt.

In Christus ontmoet de zondaar God als Vader, en God den doemwaardige als zijn door Jezus' zelf verloste en in Hem verkorene.

VERDERE CORRESPONDENTIE MET MARNIX

Marnix schrijft verder als volgt:

Amice frater.

Het is gemakkelijk het dogma der algemeene genade te loochenen, maar daarna komt de taak het voor zich zelf en anderen klaar te maken hoe dan de geschiedenis der menschheid is te verklaren. Hoe dan uit de Heilige Schrift te verstaan, dat de mensch den eeuwigen dood verdiende, tot geenerlei goed meer in staat was, den toorn Gods over de zonde over zich haalde, den toorn van den heiligen God, Die het kwade niet ongestraft kan laten, en dan toch bleef leven en werken en de kennis van Gods wet behield in zijn hart.

Als alleen de kerk Gods, de uitverkorenen, behouden waren gebleven, dan zou men kunnen zeggen: God redt Zijn volk en handhaaft het leven tot alle uitverkorenen er zijn. Maar zoo is het niet. Want reeds aanstonds zien wij, dat Kain gehandhaafd wordt, zelfs beveiligd na zijn vreeselijke daad, en dat de vijand van Gods kerk niet slechts het leven houdt, maar over Gods kind trimfeert en het neerslaat. Hoe dit handhaven van de goddeloozen te verklaren? Hoe te verklaren, dat er een menschelijk leven op aarde ontstaat, waarin, hoewel geen zaligmakende genade wordt gesmaakt, toch zoovele deugden opbloeien tot prijs van Gods grooten Naam? Hoe te verklaren wat wij lezen in Rom. 2:13, 14, 15?

Ik zie in het particuliere schrijven, dat ik ontving en ook in het theologisch tijdschrift, van hetwelk mij een nummer werd toegezonden, dat men deze vragen trachtte te beantwoorden.

In den brief wordt gezegd: God stuit den zondaar, maar niet de zonde.

Dit lijkt mij een gevaarlijke stelling. Het gevaar, waarop ik doel, is in het artikel van Ds. Hoeksema over "De Zonde" duidelijk aangetoond, als hij zegt, dat de zonde geen positieve macht is, geen substantie, iets dat als een nieuw schepsel in de schepping inkomt. Dit zou toch leiden naar de dwaling van het Manicheïsme. De zonde, zegt de schrijver, "veronderstelt een substraat, waarin ze werkt, de goede krachten waarvan ze omzet ten kwade. De zonde zit in de geestelijk-zedelijke richting eener daad en als bederf in den geestelijken stand der redelijk-zedelijke natuur."

De scheiding van zonde en zondaar is dus gevaarlijk. Als de werking der zonde in het hart des menschen, in de menschelijke samenleving, wordt gestuit, dan wil dit zeggen, dat zondaars worden gestuit. Als zondaars worden gekeerd, dan wordt de werking der zonde in hun hart gekeerd.

En daarin ligt nu de weerhoudende genade Gods. Want overal, waar de zonde gestuit wordt, kan een leven opbloeien naar den goeden regel, dien God stelt en dáár is een leven mogelijk, daar is het goede mogelijk.

"The Standard Bearer" redeneert dan ook ietwat anders.

Ik lees daar: "daarom is het ook onmogelijk, dat deze aldus verdorvene mensch ooit iets zou kunnen doen, dat Gode welbehagelijk zoude zijn. Want een kwade boom kan geen goede vruchten voortbrengen. Uit eenzelfde bron welt geen zoet en bitter water op."

Nu wil de leer der algemeene genade niet zeggen, dat de mensch uit zichzelf ooit iets zoude kunnen doen, dat Gode welbehagelijk is. Dat kan de ongeloovige niet, dan kan de geloovige ook niet.

De boom is kwaad. De mensch is onbekwaam tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad. Maar als hij dan toch onbetwistbaar goede dingen doet, hoewel hij God en Zijn Woord zelfs niet kent, als hij eerlijk is en trouw, als hij kan liefhebben en zijn leven geven voor anderen, als hij uitblinkt in deugden, die den geloovige kunnen beschamen, waar ontvangt hij dat goede? Van zich zelf? Neen. Van andere menschen? Ook niet. Dat hij één oogenblik in staat is om het goede te doen, dat kan alleen vrucht van Gods genade zijn. Een genade, die allen menschen ten deel valt, zelfs den meest booze, want anders zou hij aanstonds verzinken in het eeuwig verderf.

Ds. Hoeksema ontkent in zijn studie over "De Zonde" niet, dat deze verschijnselen er zijn. Hij zegt: "wel kan de zondige mensch zich in zijn uitwendig leven eenigszins schikken naar de wet van God en wordt er bij hem gevonden een betrachten van de deugd en uiterlijke tucht."

Doch, zoo gaat hij voort, "dat wil niet zeggen, dat hij door een terughoudende genade Gods in zijn genegenheden eenigszins verbeterd wordt, doch slechts, dat hij ook in zijn zondeleven zich zelf zoekt, zich persoonlijk en in verband met de gemeenschap zoekt te handhaven tegenover den levenden God."

Dit wil dus zeggen, dat, als de menschheid blijft bestaan, en hare geschiedenis heeft, en als er opbloeien in de menschelijke maatschappij rijke deugden zooals ook de heidensche maatschappij die kende, dat dit niet vrucht is van genade Gods, maar van de mogelijkheid, dat de mensch zich handhaaft tegenover God. De mensch zoekt zich zelf, hij wil zich persoonlijk in verband met de gemeenschap handhaven. En dat gelukt hem. Tot op zekere hoogte. Maar het gelukt hem toch. Door de eigen kracht.

God zegt: gij zult den dood sterven. De mensch echter vecht daartegen in en gedurende eenigen tijd weet hij het klaar te spelen, om niet alleen zich zelf staande te houden, maar ook heel het menschelijk leven, heel die rijke maatschappij, de eeuwen door, waarin hij dan ook nog de gelegenheid heeft den strijd tegen God voort te zetten.

De mensch handhaaft zich, zoo zegt men, tegenover den almachtigen, rechtvaardigen God. Maar nu gevoelt ieder toch wel, dat dit geen oogenblik is vol te houden voor wie zich plaatst op den bodem der Heilige Schrift.

Hoe zou de mensch, wiens leven algeheel in de hand

Gods is, zijn leven kunnen handhaven tegenover God? Waar zou hij het leven en de krachten weghalen?

Dat is dus ondenkbaar. Men zou dan moeten aannemen, dat God geduld oefent en het toelaat, dat de mensch zich handhaaft. Maar hoe kan God den mensch en het menschelijk leven één oogenblik handhaven zonder de werking van Zijn rijke ontferming, zonder Zijn genade, die rust op Zijn recht?

Indien men het leerstuk der algemeene genade, dat berust op het Woord Gods, loslaat, geraakt men in de grootste moeilijkheden en ongerijmdheden. En hoewel wij de dingen hier natuurlijk niet in hun diepte begrijpen, wij hebben een redelijke godsdienst. Wij mogen en moeten over de dingen, die God ons in Zijn Woord openbaart, nadenken. De kerk van Christus heeft haar belijdenis in den strijd tegen de dwaling verkregen. Een redelijke belijdenis, boven, niet tegen de rede.

Wij zien nu weer duidelijk, dat wie het leerstuk der gemeene gratie loslaat en in de doopersche dwaling vervalt, eerst komt met allerlei onhoudbare redeneeringen en daarna in conclusies vervalt, die buitengemeen gevaarlijk zijn. Daarover in een volgenden brief.

Met hartelijke groeten en heilbeide

Uw toegenegen

MARNIX.

ANTWOORD:

In de beide eerste paragrafen van dezen brief doet Marnix enkele vragen, waaruit alweer blijkt, hoe eenzijdig deze discussie is en hoe het voor ons gekeuvel te bejammeren valt, dat de broeder aan de overzijde geen moeite genomen heeft om grondige kennis te nemen van hetgeen onzerzijds over de kwestie werd geschreven. Onzerzijds meenen we wel door en door bekend te zijn met de theorie der gemeene gratie en onszelven op de hoogte gehouden te hebben van alles, wat men in Nederland over de zaak heeft geschreven. Maar zijnerzijds heeft Marnix dit niet gedaan ten opzichte van onze beschouwing. Hij weet, dat er hier broederen zijn, die de gemeene gratie loochenen, heeft zeker door dezen en genen ook wel eens iets over onze beschouwing gehoord, iemand heeft hem blijkbaar een brief geschreven over de zaak en hij heeft een artikel over "De Zonde" gelezen van mijne hand in THE STANDARD BEARER. Maar verder heeft Marnix geen kennis van ons genomen.

De eerste vragen van Marnix komen eigenlijk hierop neer: hoe kan God den mensch laten bestaan op aarde, die den eeuwigen dood heeft verdiend? Wij zouden deze vraag allereerst kunnen beantwoorden met een wedervraag: hoe zouden menschen, die er niet zijn, den eeuwigen dood kunnen ingaan? Dat is een vraag, die Marnix maar eens moet beantwoorden op zijn standpunt. De theorie der gemeene gratie, die geen oog heeft voor de organische ontwikkeling van ons geslacht in verband met alle dingen, postuleert, dat Adam aanstonds den eeuwigen dood zou zijn ingegaan, of een lijk geworden zou zijn op den eigen dag, dat hij zondigde, of vernietigd zou zijn (het is niet duidelijk uit Kuyper's *De Gemeene Gratie*, welke van deze drie denkbare mogelijkheden hij den voorkeur geeft). Goed en wel. Maar Adam was niet slechts individu en stond volgens de Schrift niet slechts voor zichzelf, maar als vertegenwoordigend hoofd van geheel ons geslacht. Toen Adam zondigde had in hem geheel ons geslacht den eeuwigen dood verdiend en lagen alle menschen verzonken onder den toorn Gods. Doch hoe zouden deze menschen den toorn Gods kunnen dragen en den eeuwigen dood ingaan, tenzij dan dat ze eerst uit Adam het aanzijn kregen? En hoe zouden ze het aanzijn ontvangen, tenzij dat ze eerst geboren worden uit Adam? En hoe zouden ze geboren worden, indien Adam aanstonds een lijk geworden was of in de hel verzonken ware?

Zie, de Heilige Schrift leert mij, dat God ons menschelijk geslacht een organisme schiep, waarvan Adam de drager was. Naar de raad Gods beschouwd, zooals de Schrift ons dien heeft geopenbaard, was het echter een organisme, dat bestemd was om zich te ontwikkelen als een levende en eeuwig blijvende kern en een verworpen bolster, koren en kaf, een levende boom, die straks eeuwig zal bloeien met takken, die worden afgehouden en in het vuur geworpen. De Schrift leert mij verder, dat God dezen raad ook uitvoert door den weg van zonde en genade. Verder leert Gods Woord, dat in Adam niet alleen hijzelf, maar heel ons geslacht in den dood verzonk. Het leert niet, dat allen den dood slechts verdiend hadden, maar dat ze toch tijdelijk bleven leven, maar dat allen zoo werkelijk dood zijn, dat ze het leven zelfs niet kunnen zien, tenzij dan door den Zoon en de genade der wedergeboorte. Het leert mij niet, dat de mensch van nature wel onder den toorn Gods zou moeten liggen, indien God zich niet over hem had ontfermd door algemeene genade, maar dat hij er onder ligt en onder blijft, indien hij den Zoon ongehoorzaam is. Verder leert de Schrift, dat deze doode mensch, die ganschelijk onbekwaam is tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad, zoodra hij ter wereld komt, met alle middelen, die hem ten dienste staan, de eene wortelzonde van Adam steeds meer vruchten doet dragen in eigen dadelijke zonden en dat hij alzoo zijn schuld dagelijks meerder maakt, zoodat hij schatten des toorns vergadert. En eindelijk leert de Schrift, dat deze zondige mensch, die dood geboren wordt, die nooit iets anders doet dan schuld met schuld vermeerderen, als hij alzoo in den weg van eigen goddeloosheid Gods doel heeft gediend, straks in het oordeel komt en neergestort wordt in de hel. Als ge mij dus vraagt: waarom bleef, met het oog op den verworpen bolster, ons menschelijk geslacht bestaan? dan is mijn antwoord, het antwoord der Schrift: opdat de verworpen bolster rijp zou worden voor het verderf en Gods rechtvaardig oordeel zou kunnen gaan over alle verworpen goddeloozen, die in Adam als den eersten vader en den wortel van ons geslacht begrepen waren. En als ge de dingen zoo beschouwt, en dat toch is de Schriftuurlijke en ook de Gereformeerde lijn, waar

blijft ge dan met die rijke ontferming Gods over verworpenen en goddeloozen?

Zeker de Schrift leert ook meer. Zij leert ook, dat het positieve doel Gods naar Zijnen raad was, om den verkoren kern te redden en tot hoogere heerlijkheid te brengen en dat de Heere ook dien raad uitvoert in Christus Jezus. Zij leert verder, dat ook de verworpen bolster daartoe noodig is en den verkoren kern dienen moet, zooals het kaf het koren tijdelijk moet dienen. En daarom is het volledig antwoord op de vragen van Marnix in betrekking tot deze kwestie: God handhaafde ons geslacht en deed het blijven bestaan, geheel overeenkomstig Zijn raad, opdat Hij Zijn besluit der verkiezing en der verwerping zou kunnen uitvoeren, Zijne Kerk tot hemelsche heerlijkheid leiden, Zijn Verbond bevestigen, de eene wortelzonde van Adam tot hare volle ontwikkeling kon laten komen in heel ons geslacht, om alle goddeloozen der aarde te verdelgen. Zoo loopt de Gereformeerde lijn. Daarin ligt hart en leven. Daar zit kracht in. En och, mocht men in Nederland nog eens moed vatten, om in dit opzicht van Kuyper te durven verschillen en heel de philosofie der gemeene gratie te herzien! Doet men het niet, dan zie ik althans voor een krachtig en zuiver Gereformeerd leven in Nederland geen toekomst.

Het overige gedeelte van dezen brief handelt over het zoogenaamde stuiten der zonde en het goeddoen van den natuurlijken mensch. Nu treft het allereerst altijd weer, dat zoodra men gaat spreken over de schitterende deugden van den natuurlijken mensch, men niet meer redeneert uit de Schrift of uit de Gereformeerde belijdenis, maar uit eigen oordeel en philosofie. Dit is wel te verstaan, want de Schrift spreekt die taal niet en de Belijdenis maakt geen melding van deze goede werken van den goddelooze. Beide laten hem totaal onbekwaam tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad, niet alleen, maar teekenen hem ook steeds als nooit iets anders werkende dan de zonde. Ik mag er hier nog wel even aan herinneren, dat de Belijdenis der Gereformeerde Kerken ook niet leert, dat de natuurlijke mensch in staat zou zijn om in het burgerlijke goed te doen. Het tegendeel is waar. Ook in natuurlijke en burgerlijke zaken bezoedelt hij zijn natuurlijk licht geheel en houdt hij het in ongerechtigheid ten onder. Zoo leert het de Belijdenis en spreken we de taal der Schrift. Het is dus geen wonder, dat zij, die van de goede werken en deugden van den natuurlijken mensch spreken, niet meer naar de Schrift of naar de Belijdenis verwijzen. Hun taal en beschouwing gaan lijnrecht tegen Schrift en Belijdenis in. Maar men ziet in de wereld rond en men vindt naar eigen oordeel toch nog zooveel, dat schoon en liefelijk is, dat edel is en welluidt, men vergeet, dat de Schrift dit alles juist veroordeelt, omdat het vijandschap tegen God is, en men begint te spreken van de deugden en goede werken van den zondaar. En dan, als men eens zoover is, komt men voor een probleem te staan. Men is door zijn eigen redeneering in conflict gekomen met Schrift en Belijdenis, die beide leeren, dat de zondaar van nature ganschelijk onbekwaam is tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad. En om nu het conflict te verklaren past men er dezen mouw aan, dat die natuurlijke mensch dit niet van zichzelven doet, maar door genade, door eene genade, die niet het hart verandert, maar die een kwaden boom goede vruchten doet voortbrengen. Zoo kunt ge heel het redeneeringsproces vinden in *De Gemeene Gratie* van Kuyper. En op die lijn volgt ook Marnix hem.

Nu hebben wij hierop allereerst tegen, dat het niet de leer der Schrift noch ook der Belijdenis is, dat de natuurlijke mensch zulke deugden bezit en zulke goede werken doet. Wel is er een betrachting tot de deugd en uiterlijke tucht, omdat de mensch door zijn natuurlijk licht wel ziet, dat de wet Gods goed is voor hemzelf, en voor hemzelf, niet voor God leeft hij. Zoo kan hij wel verstaan, dat een matig en ingetogen leven goed is voor zijn aardsche bestaan. En geen genade, maar zelfzucht, de zucht naar zelfbehoud, doet dezen mensch, die vijandig tegenover God staat, er soms naar streven, om zulk een ingetogen leven te leiden. En uit dat beginsel gelukt hem dit soms ook. Maar natuurlijk is dit geen goed werk, doch slechts een andere openbaring van zijn zondig hart. Maar dat de natuurlijke mensch ook maar ooit eenig goed zou doen, ontkent de Schrift ten sterkste.

In de tweede plaats hebben we tegen de voorstelling van de theorie der gemeene gratie, ook dit, dat ze zedelijk deterministisch is. Dit is ook duidelijk uit de redeneering van Marnix in dezen brief, en nog veel duidelijker uit *De Gemeene Gratie* van Kuyper. Maar wij zullen ons bij de redeneering van Marnix thans houden. Hij postuleert eerst, dat de natuurlijke mensch nog vele deugden bezit en goede werken doet. En dan redeneert hij, dat die mensch dat toch niet van zichzelven kan doen, want de boom is immers kwaad, hoe zou hij dan van zichzelven goede vruchten dragen? Daarom moet het wel door eene zekere genade Gods zijn. En dan trekt Marnix de vergelijking met den geloovige, die immers ook van zichzelven geen goede werken kan doen, maar leeft uit genade. Maar gevoelt Marnix dan niet, dat heel deze vergelijking niet opgaat? Zeker, de geloovige leeft louter uit genade. Hij doet niets uit en van zichzelven. Buiten Christus ligt hij elk oogenblik midden in den dood. Daarmede zijn we het goed eens. Maar, en hierop moet wel gelet, als de geloovige genade ontvangt, dan wordt de boom veranderd tot in zijnen wortel en goed gemaakt, en dan is het toch een goede boom, die door genade goede vruchten voortbrengt. Maakt den boom goed en zijne vrucht is goed, dat is de regel der Schrift. Maar gemeene genade wil den boom juist boos laten en dan aan dien boozen boom, die tot in zijnen levenswortel boos is, goede vruchten laten groeien. Die vruchten komen dus niet uit den boom op. De goede werken van den natuurlijken mensch komen niet uit het hart, want het hart is en blijft boos. De natuurlijke mensch doet die zoogenaamde goede werken niet van binnen uit, maar door een macht van buiten af. En dat is puur deter-

minisme. Dat is zeer gevaarlijk. Dat strijdt ook met de werkelijkheid van het leven. Zoo werkt de natuurlijke mensch niet. En de Schrift leert juist in het geheel niet, dat God zoo zou inwerken op een boozen boom, dat hij wel boos blijft en toch goede vruchten zou voortbrengen. Neen, genade maakt altijd eerst den boom goed en verwacht dan goede vruchten.

Wat nu de stuiting der zonde betreft, die persoon, die dien brief aan Marnix schreef over dit onderwerp, had het nog niet zoover mis, al verklaart dit lang alles niet. Hij bedoelde natuurlijk te zeggen, dat God ook alle goddeloozen en duivelen in Zijn geweld houdt, zoodat ze de booze intentie niet altijd tot uitvoer kunnen brengen. Er is geen inwendige stuiting van het proces der zonde, maar wel dikwijls een verhinderen van de uitwendige daad, op een bepaald moment en in bepaalde omstandigheden. De Heere God doet dit door allerlei middelen. Marnix zal wel willen toestemmen, dat dit, zoo opgevat, geen scheiding inhoudt van den zondaar en zijne zonde. Maar tegen de theorie der stuiting van zonde door gemeene gratie geldt allereerst alweer, dat er nergens zooiets in de Schrift geleerd wordt, schoon de Schrift juist wel leert, dat ook de ontwikkeling der zonde door den Heere in vaste banen wordt geleid en Hij daarom alle booze machten onder Zijn geweld houdt, mede naar Art. 13 van onze Geloofsbelijdenis. In de tweede plaats mag worden opgemerkt, dat zulk een theorie strijd tegen heel het leven en de werkelijkheid der sprake Gods in de historie en in de natuur. Nergens merkt ge van eene stuiting van een zich op organische wijze ontwikkelend leven ook maar iets. En ook leert de geschiedenis juist, dat het zondeproces altijd doorgaat. Maar eindelijk baat zulk een theorie toch ook niets om daardoor nu goede werken van den totaal verdorven mensch te willen verklaren. Wat totaal verdorven is, wordt door stuiting niet beter. Ge kunt een leeuw wel achter de tralies zetten, maar hij wordt daardoor geen lam en doet ook niet als een lam. Ge kunt een doornstruik wel telkens bij den wortel afsnijden, maar daardoor wordt de doorn geen lelie.

Neen, ook hier moet de organische gedachte niet uit het oog worden verloren. Adam lag aan den wortel van ons geslacht. Hij beging ook een wortelzonde, de volle vrucht waarvan alleen gezien kan worden aan het ten volle zich ontwikkelende geslacht. Daarom volgt ook de ontwikkeling der zonde dit organisch proces van de ontwikkeling van ons geslacht. Niet elk mensch doet alle zonde, zou dit ook niet kunnen doen, maar hij zondigt in overeenstemming met zijn eigen plaats in het organisme. Hij doet dit naar karakter en aanleg, naar gave en talent, naar tijd en omstandigheden, ook in verband met zijne aanraking met anderen, met opvoeding en onderwijs. En hij doet dit met alle middelen, die hem ten dienste staan. Hij is daarin natuurlijk wel op allerlei wijze beperkt, maar er is geen zedelijk determinisme en het proces der zonde wordt niet gestuit. Ook wordt de natuurlijke mensch niet eenigszins verbeterd. En langs dien weg komt straks de mensch der zonde, en wordt de mate der ongerechtigheid vol en ons geslacht rijp voor het oordeel.

Wij hebben nog één brief meer van Marnix. Doch dien hopen we een volgende keer te plaatsen.

H. H.

WHAT NEXT?

(Continued)

In this article we complete a task begun in a previous writing — the task, namely, of exposing the fallaciousness of De Haan's reasonings. Having attended to the main argument circulating through his article, we now direct our attention to certain isolated statements.

We again quote: "This following of a man or a set of creeds or dogmas is the cause of all the divisions in the body of which Christ spake when He prayed that they all might be one. Yet see the divisions there are and the feeling that exists between many of them."

Upon this above-cited selection I have already commented (see my former article). My comment, however, was not complete. To what was given, I wish to add a remark or two. To begin with, the above citation constitutes, as was before said, a plea for the erasure of the lines of demarcation, setting off the various distinct groups of protestants. Whereas the constituency of these lines, so De Haan reasons, is conflicting thought as incorporated in each group's creed, the erasure of these lines is a matter consisting in the putting away, by each group, of the creed that divides. The truth of the matter is, however, that the charge to the effect that creeds divide cannot be lodged against the great creeds of Christendom. That, to illustrate, God is the Father, Almighty, the Maker of heaven and earth; that Jesus Christ, is His only begotten son, our Lord: Who was conceived by the Holy Ghost, born of the virgin Mary: suffered under Pontius Pilate; was crucified, died and buried; descended into hell; rose again, the third day, from the dead; ascended into heaven, and sitteth at the right hand of God the Father Almighty; that from thence He shall come to judge the quick and the dead; that the Holy Ghost is; that there is, further, a holy catholic church: the communion of saints; a forgiveness of sins; a resurrection of the body; and a life everlasting, — are so many declarations to which every believer will subscribe.

True, the visage of the church (visible) is marred by many a deep furrow appearing when distinct groups of believers voiced their differing convictions. Nevertheless, the sum total of these various dissimilar groups show a not to be ignored agreement, at once the tangible exhibition of a hidden unseen oneness. Let us enlarge on this matter a little. The distinction *seen* and *unseen* church is a distinction well made and necessary. For the church worships an *unseen* Christ.

Likewise such spiritual forces as faith and love — forces constituting the tie between the believers and their unseen Head, cannot be laid hold on by the physical organs of sense. Faith, love and hope, however, assume a tangible form, when the church confesses its Saviour, witnesses for the truth and lives the truth for which it witnesses. True, the confessions of the various distinct groups, being the formulations of truth having passed through partially sin-darked minds, bear the earmarks of sin. Their sum total is disfigured by more than one internal disagreement. However, like truths similarly expressed, circulate through them all. The front of the church universal is to a degree united. And this visible unity is at once the tangible exhibition of an unseen oneness. It is not true, as one of the editors of *The Banner* states, that the church *invisible* is *one* but that the church *visible* is *divided. Oneness* and *unity* are the attributes of the visible as well as of the invisible church. The seen church, however, is, to a degree, divided. So, too, the unseen church. It cannot be otherwise, for the divisions penetrate the surface. Their beginnings must be sought in the very sub-soil of men's souls. They are, therefore, at once visible and invisible. Nevertheless, the church as to both its above-cited aspects is *essentially* one and undivided. The divisions which remain are due to indwelling sin. They will not disappear until Christ shall have perfected His body. The divisions in the church universal, then, are not ideal. Hence, it is the God-imposed duty of the sum total of believers to strive to come "into the unity of faith, and of the knowledge of the Son of God, unto a perfect man, unto the measure of the stature of the fulness of Christ." It is the duty of every saint, once more, to labor for the mending of the breaches in the church of Christ and for the removal of the deep lines that disfigure her visage. Such should be our strivings, though we know, beforehand, that these strivings of ours will be crowned with but at best a partial success. The perfected church is the exclusive accomplishment of Christ. It will appear simultaneously with the new heaven and the new earth, coming down from God out of heaven — the holy city, the new Jerusalem, prepared as a bride adorned for her husband.

Unity, then, should be our ideal, the goal toward which we all should be pressing on. How should we go about realizing this ideal? What are the measures that should be taken. Not those, surely, advocated by Rev. M. De Haan. But let us, for the present, drop this line of thought and return to the complaint of De Haan lodged against the Christian creeds. Creeds, so De Haan insists, are the cause of the divisions in the body of Christ. It was pointed out, however, that the creeds of Christendom show a remarkable agreement and are, therefore, indicative of the essential unity of the body of Christ. Nevertheless, creeds do differ. And if De Haan was using the term protestant as the signification of every non-catholic, these differences are great. For the Spiritualist is a non-catholic, hence, a protestant. Likewise, the Christian scientist, the Morman, the Pelagian and the Modernist. Each has a creed of his own. Would De Haan have the Modernist, the Christian Scientist, the Spiritualist, the De Haanist, the Calvinist, the Lutheran and the Methodist set aside their differences and unite on a common basis? Would this be possible? Not at all. For, set aside these differences and no materials remain from which to construct a common basis. Let us make our meaning clear. The Modernist defines God as a being having no existence apart from the universe. The Modernist, then, identifies God with the universe. He maintains that the two are one. The Rev. De Haanist, the Calvinist, the Lutheran and the Methodist, on the other hand, maintain that God *does* exist apart from the universe, that God alone is eternal and that the creation of the universe is a historical fact. What should have to happen if the De Haanist and the Modernist should decide to come under one roof? Each should have to eliminate from his definition of God the thought-element with which the other is not agreed. The clause setting forth God as a being having *no* existence apart from the universe should have to be set aside. Likewise the clause defining God as a being *who does* exist apart from the universe. This common basis, then, might contain no clause describing the relation God sustains to His cosmos. The amalgamation once having been effected, De Haan should have to erase the particular scripture which declares that "In the beginning God created heaven and earth." Doing so, he would soon encounter the curse of heaven. But aside from this, what positive elements would remain upon which the parties involved could take their stand? None whatsoever. For to deny that God is one with the cosmos and to deny that He is a being existing apart from the cosmos is to deny the very existence of God. A God who is neither a being existing apart from the cosmos nor a being identical with the cosmos, is altogether unthinkable.

De Haan may reply that he is well aware of the fact that a union between such disparate groups as the De Haanists and the Modernists is impossible; that what he had in mind is a fusion of such groups as the De Haanists, the Baptists and the Calvinists and the like. Very well. But does not De Haan realize that any attempt on the part of these groups to come under the same ecclesiastical roof and to take their stand on some common floor would involve them in difficulties similar to those cited above? Let us make our meaning clear. Each group has its creed. It is as if I again hear De Haan saying: "Indeed, but let them set their creeds aside. Let them forget their differences and build on the Bible." Just so. Let us follow De Haan's advise and see where it leads to. The creed to which the Calvinist adheres asserts among other things that since "baptism is come in the place of circumcision, infants are to be baptized as heirs of the kingdom of God, and of His covenant." The creed to which De Haan cleaves maintains, on the other hand, that baptism is a sac-

rament which may be used by adults *only*. Each group (the De Haanists and the Calvinists), would they unite, shall have to set aside the thought-element to which the other is opposed. The Calvinist shall have to promise never again to as much as mention infant baptism before the De Haanist will lock arms with him. The De Haanist, on the other hand, agrees to keep silence respecting adult baptism. Hence, if you should approach the new brotherhood resulting from the fusion of the De Haanists and the Calvinists with the question, "What is your view respecting the sacrament of baptism?" the reply would have be, "We profess neither infant nor adult baptism." However, to refuse to baptize either the infant or the adult, is to refuse to baptize at all. It is plain that the kind of union De Haan pleads for is possible only when the two last named groups set aside not merely infant baptism, not merely adult baptism, but the entire sacrament, or, to express ourselves in more general terms, the kind of union De Haan pleads for becomes an accomplished fact when the groups involved set aside the truth at stake. I am pretty sure that De Haan will concide that a union effected at the cost of truth is one cursed by God.

De Haan may again interpolate that I failed utterly to sense what he was aiming at. He may say, "To be sure, a union effected at the cost of truth is one forbidden by heaven. Hence, the setting aside of the thought-elements that divide is but an introductory step. What the groups should do, thereupon, is to turn to the Word of God and determine what this infallible book has to say about baptism. Having done so, the groups involved would be in the possession of a common basis, as Scripture speaks but one language." To this we reply that Scripture, to be sure, speaks but one language. However, De Haan knows right well that according to the De Haanists this *one language* is that only adults may use the sacrament of baptism; and that according to the Calvinists this *one language* is that infants are *to be baptized.* Fact is, then, that Scripture, *as understood by the De Haanists,* speaks one language, and as *understood by the Calvinist,* another. And the language of Scripture as understood by the *De Haanist is his creed;* and as understood by the Calvinist, *his creed.* And both the Calvinist and the De Haanist insist that they build upon the Bible and are being led by the Holy Spirit. And as far as both are able to judge, they are. Yet, as De Haan remarked, either the Calvinist or the De Haanist must be in error. Both cannot be right. Who is right? To this De Haan replies, "He is right who permits himself to be led by the Holy Spirit." However, the Spirit, as was before said, does not interpret Scripture apart from, but through the instrumentality of the saint. What is more, the operations of the Holy Spirit renders no saint infallible. Hence, De Haan shall have to admit that as a teacher, as an interpreter of Scripture, he is as fallible as Calvin and Luther, as the organized Christianity which he despises. He shall have to admit that he *may be wrong* as well as those whom he publicly derides. But what we mean to bring out, however, is that if the De Haanists and the Calvinists should continue to read Scripture as they had been reading it in the past, nothing would be gained by each group discarding its creed and returning to the word. Each would reproduce what it had set aside and the division would remain, as real and deep-seated as ever. But it may be that the kind of union De Haan has in mind is one which requests the groups implicated to keep silence concerning their differing convictions, but at the same time permits them to privily believe what they please. De Haan shall have to admit that a union of this kind is one not worthy the name, is one both unreal and forbidden. Unreal, because the differences are not removed but merely suppressed. Forbidden, in that every believer shall embrace and live the truth as he sees it. He not doing so, deals dishonestly with God and self. Such a one is damned, as he denies what he holds to be the truth.

The trend of the Protestantism of today is toward organization. But let the promoters of this amalgamation process go about their business like honest men. Let them refrain from training men's mind to decry the creed as the bane of Christendom, and the divisions in the church as due to the operations of the Divine curse. Let them freely admit that a creedless church is a nonentity; that no man is without a creed; that a creed, the contents of which continues to dwell in men's hearts cannot be disallowed; that he sacrificing his convictions — his creed — in the interest of church union, will not be held guiltless, in that he commits a heinous sin; that the fusion of two or more disparate groups is a counterfeit, is feigned, false and unreal, if the groups united continue to cleave to the creed that must but cannot be forgotten. Let those promoters, finally, refrain from interspersing their speech with such misleading sayings as *No creed but Christ* or *Away with the creed and back to Scripture.* "Nobody can tack a man's name to my religion." Such tomfoolery! If De Haan no longer follows the fallible creeds of Christendom, he follows his very own, man-made, fallible creed. And to distinguish that creed of his from every other creed he must needs tack to it the name *De Haan.* Is De Haan, then, no man? "I follow no creed but built upon Scripture." Indeed, but De Haan should know that he who builds upon Scripture, follows a creed. And that for the simple reason that what I build upon is truth *as I discern it.* This latter is my man-made fallible creed. My apprehension and comprehension, that is to say, my creed, marks the extent of my approach to the Word of God. What I follow and act upon is never this Word *as such* but the Word as I understand it, that is, my creed. Hence, no one can discard his creed — his conception of the truth incorporated in the Word — to build upon the Word as such. Truth, then, and my conception of the truth, cannot be placed in juxtaposition. What can happen is that I, loosing faith in my particular con-

ception of the truth, embrace what I deem to be a better and more correct conception of the truth. Hence, it is plain that the saying, *No creed, Scripture only* is of a kind that he will use who schemes to wean men's minds away from the truth to attach these minds to his own inventions. Let me explain. Christian creeds, as was before said, are the great storehouses of truth mined by the church of the past from the Word of God. As long as the great creeds of Christendam are held in honor and believed, the church is pretty safe. The devil knows this. To him, you may depend upon it, these creeds are dreaded documents. Would he gain men for his lies, he must first detach them from these creeds. His first move is to destroy men's faith in them by decrying them, through the instrumentality of his agents, as the ruination of Christendom, as the cause of all the divisions in the church. Thereupon he invents and has preached some such pious sounding phrase as, *Na creed, but Scripture only.* The pious but ignorant man in the pew responds with a *Just so, back to Scripture.* In this may Satan makes it possible for himself to gain a hearing. And under the pretense of leading men back to Scripture, he directs them to his lies. Without realizing what they do, men pass in their thinking not from creed to Scripture but from the creed of Christendom to the creed of the lying prophet. Satan is subtle. But, to return to the matter of church union, let these promoters, once more, deal fairly with men. Let them admit that a union between the De Haanist and the Calvinist, or between the De Haanist and the Modernist is possible only in the event the De Haanist turns Modernist or the Modernist turns De Haanist. If, on the other hand, both remain what they were and yet profess to be able to live together under the same roof, it is because convictions have weakened and died. The promoters of church union should not fail to call men's attention to this. When analyzed, this so-called broad tolerance of which so many love to prate, turns out to be a mixture of sheer indifference to truth, ignorance and unbelief. It is easy for us to be tolerant when we have no convictions. It is this broad tolerance that renders altogether possible the contemplated church union of this day.

But for all this, unity, as was before said, should be our ideal, the goal toward which we should all be pressing on. Again the question: How should we go about realizing this ideal? The answer is simple enough. Not by denying our creed, or by disallowing our convictions, not by the practice of that broad tolerance which God cannot otherwise but denounce, not by agreeing to come under the same roof with those with whom we are at variance, but by putting forth an untiring and persistent attempt to move ever closer to the truth. The divisions in the church of Christ will disappear in the degree that the sum total of believers increase in the knowledge of God. There is a unity of faith and of the knowledge of the Son of God. As was before said, this growth in knowledge is a matter of progressive sanctification. In the degree that the believer is holy, in that degree will he be able to sense revealed truth and to lay hold on and delight in the corresponding unseen realities. Hence, the first step in the right direction is taken when the believers "mortify their members upon the earth; fornication, uncleanness, inordinate affection, evil concupiscence, and covetousness, which is idolatry . . . " "When they put off, further, anger, wrath, malice, blasphemy filthy communications out of their mouth . . . " The appetite for and the ability to absorb and to masticate truth are his who has put on the new man, renewed in knowledge after the image of him that created him. By laying aside all malice, and all guile, and hypocrisies, and envies, and all evil speakings, the believer stimulates his desire for truth and for God. With keen appetite for truth, the believer will now apply himself with persistent diligence to the study of the Word. He will do so, for being spiritual, he must see more of God and know more of His will. His efforts will be crowned with success. He will grow up in Christ in all things. Such is the course the church must follow if it would come to the unity of faith. Only a union, so caused, will be tolerated by God. The erring believers must grow in truth. Doing so, their eyes open to their errors. What the church wants and needs is a union that is the result of this growth and none other. If, instead of railing at the creeds of Christendom, De Haan would impress upon his readers that they must be pure of heart if they would see God and that only when they see more of God will they draw closer together, he would be planting in their hearts right thoughts.

The above stipulated program if carried out would surely yield some wholesome fruit. There would be a general *trek* on the part of *the true people of God* in the direction of truth; and a simultaneous drawing together of the divided ranks of Christendom. The truth would again become the great rallying point. The wolves in the sheep fold of Jesus Christ, encountering the holy indignation of the revivified (true) church, would either voluntarily retreat or be cut off from the body by the body as so many rotten members. The thinned-out ranks of Christendom and the changed aspect of the church, would be the evidence that a house-cleaning campaign had indeed been in progress.

Laying aside all malice, says the apostle. Let me say, in passing, that it was malice that deposed the Revs. H. Hoeksema, H. Danhof and the undersigned. Persisting in nourishing a powerful grudge, those in power lost, gradually, their taste and regard for truth. With eyes filled with beams, and, hence, with vision dimmed, judgment impaired, taste for trust destroyed, it is no wonder that they could purposely adulterate the truth in order to render it obnoxious to those or to him, rather, whom they would see leave.

What may have induced Dr. Rev. M. De Haan to severe the tie binding him to the Reformed churches? Let him search his heart diligently for the answer.

According to his very own testimony, it was creed or creeds that wedged him loose from these churches. But let him remember that it was his creed as well as the creed of that society from which he withdrew, that enters into the make-up of this wedge. De Haan seems to loose this out of sight. His creed, too, I say. The creed asserting that infant baptism is unscriptural, and that adult baptism, only, is in agreement with God's Word. Let De Haan do the thing he advocates: let him remove this wedge, set aside that creed of his that divides. As was before said, he *can* and *may* not do it, as long as he is of the conviction that his creed asserts the truth. Let De Haan desist, then, from advocating the impossible and the forbidden thing. Let him, henceforth, deal honestly with his readers, and inform them that the presence of the various wedges is due to sin, to the short-sightedness of the partially sin-darkened mind of the believers, his own mind included. Let him tell his readers how a union, pleasing unto the Lord, may be effected. Not by each group setting aside a creed of which it is convinced that it (this creed) sets forth the truth (this is Satan's method); but by each believer and group of believers adopting as their program of life the one cited above. Let us remember that the union approved of by heaven is one effected by the truth as it is in Christ Jesus, coming to its own in the lives of the saints. The devil, on the other hand, would unite men on the basis of his lie. Let us take care that, captivated by such pious-sounding phrases as, *No creed but Scripture*, we do not give the devil a lift by training men to regard the creeds as such as the source and cause of all the ills of the church. Not the creed *as such* but the creed that sets forth the lie, is responsible for the divided ranks of Christendom. In order that this creed may be detected and removed, every believer and each distinct group of believers should take to hand his creed and, instead of submitting it to the flames, think his way into the incorporated truth. Thereupon the Scriptures should be studied with persevering diligence, by each individual, by each group, by each succeeding generation. And if it should appear that the creed to which we adhere is in error, the truth involved should receive a new and better formulation. Let De Haan, then, apply to his creed the test of God's Word. And if for him the one language of Scripture continues to be that only adults may make use of the sacrament of baptism, very well, let him cleave to his conviction, by all means, and enter with those who differ from him in an honorable debate. And if neither he nor his opponent will yield, the thing to do is not to set aside convictions, but to wait until Christ appears to decide the matter.

The closer union of all believers is the thing that all of us, by God's grace, should be attempting to effect. The phrase, *Pluraformity of the church (universal)*, is a well known one. It signifies that the one body of Christ assumes a multiplicity of forms in its differing creeds and church formations; that all these various forms meet with the approval of heaven; that the body of believers need, therefore, put forth no effort, to develope a single form of manifestation — a form exhibiting that there is but "one body, and one Spirit . . . one Lord, one faith, one baptism, one God and Father of all, who is above all, and through all, and in you all (Eph. 4:4, 5, 6). Such seem to be the sentiments clustering about the term pluraformaty. However, upon them, we feel assured, God in heaven frowns. True enough, the body of Christ projects itself into a multiplicity of forms. However, their sum total does not constitute a unity, a harmonious whole, the grand realization of a divine idea, eternally before God's mind. To the contrary, these forms militate, the one against the other, at least to a degree. Hence of all these forms there is but one of which I can and do say that it has, according to my conviction, the sanction of God. And in so far as these forms disagree with this one which I deem proper, do they constitute, so I am convinced, a departure from the truth and have, therefore, no right of existence. What each distinct group of believers should do, then, is to assure itself, by diligent and persistent study, that its peculiar form of manifestation is the one in which Christ would have His body be seen. Armed with this conviction, each group should voice an honorable and dignified protest against the form of which it is convinced that it represents a departure from the truth. The resultant controversy would be productive of good fruit providing the wayward believer were sufficiently spiritual to admit, when shown, that he errs. But whether this fruit would be forthcoming or not, the duty of every believer is to persistently champion the truth as he sees it, and to denounce the lie whenever and wherever encountered. The sentiments grouping themselves about the term *pluraformaty* constitute the smoke-screen behind which ease-loving, timid, and unprogressive ministers and theologians, endeavoring to obscure their deficiencies and their calling, love to repose. We should strive to establish unity, the kind of unity sanctioned by heaven. The divided front of Christendom is not in agreement with the moral will of God, though we know that this front will remain more or less divided until the great day of the Lord. The Lord will not hold him guiltless who acquieces in these states. Let, then, each distinct group make sure, by adopting and vigorously executing in God's strength some such program as that stipulated above, that the divided front of the church is not due to *its* neglect.

There is still a statement or two, appearing in De Haan's article, to which we must attend. De Haan informs his readers that whereas *there is no other name under heaven by which men must be saved than the name Jesus*, he — De Haan — believes not in Calvin as some do, but in Christ. So he leaves the impression that those who desire to be known as Calvinist, do not believe in Christ. In commenting upon these vitupara-

tions we set out with the remark that De Haan ought to know that he instills in the hearts of his readers wrong thoughts of those who attach to their creed the name of the man or the group of men who more than others succeeded in apprehending the truth embodied in the creed, and in giving to that truth the proper form. He calling himself a Calvinist merely desires to have men know that he apprehends the truth as did Calvin, and that Calvin was instrumental in opening his eyes to truth to which those eyes of his might otherwise have remained closed. As was before said, what we follow is not truth *as such* but truth discerned. The latter is our creed, man-made and fallible. It bears, whether we admit it or not, the name of the discerner, whoever he may be. That creed of ours, if exclusively the fruits of our very own researches, may bear our very own name. Now if all believers read Scripture alike, there would be no necessity of attaching the name of the discerner to our creed. The truth of the matter is, however, that Calvin read Scripture different than did either Luther or Wesley or even De Haan. Because I desire that men know that I adhere to the truth as discerned not by De Haan but by Calvin, I attach to my creed the name of Calvin. And if De Haan would not be known as a Russellite, or as a Unitarian or the like, he shall be compelled to attach to his discernment of the truth, the name of the man or the group of men whose discernment of the truth agrees with his but differs from that of either Pastor Russell or of the Unitarian. Further, De Haan shall have to admit that every man's discernment of the truth is fallible. Whose name, if not that of man, then, could we attach to our creed? Surely, not that of God.

We believe in Calvin and we believe in Christ. So, too, do we love God and our neighbor. However, we do not believe in Calvin *as we* believe in Christ. We believe in Calvin as one who was empowered by God's grace to discern the truth. We believe in Christ as our Saviour and Redeemer. Hence, we can believe in Calvin and at once in Christ.

Wrote De Haan: "In some circles the spiritual life of the church is being crushed out between the upper and the nether millstones of modernism and formalism. (True enough, G. M. O.) It seems very odd that these two that seem so diverse on the surface should conspire together to bring the church to the condition described in Rev. 3 (the Laodicean church). Yet the fact cannot be denied. Practical and doctrinal modernism has devitalized great numbers of churches while many of the remainded are sinking into a brand of formalism that is appalling to behold."

What now, according to De Haan, is this brand of formalism into which so many churches are sinking? The answer is contained in the following statement from his (De Haan's) pen: "Wrong emphasis has crowded out the emphasis on the *person of Christ* and the *authority of the Holy Spirit.* Salvation is not believing a set of doctrines or creeds or things as such. It is believing on a Person. And that Person is the Lord Jesus Christ. Look round about you honestly now and see what men are taught to believe. Are they taught to believe certain forms or a Person? Are they urged to study the book of the Person of the Lord Jesus Christ or is the emphasis on the deductions of a church or group of church fathers concerning the Word?" So far De Haan.

According to De Haan, then, that formalism, working the ruin of so many churches, is *"believing a set of doctrines or creeds."* What amazing nonsense! What is a formalist? One who rests in mere outward forms of religion. He is the man who thinks of his partaking of the Lord's Supper, of his attending divine services and the like, as so many good works upon which he can build for eternity. He is one who merely assents to the truth without embracing the corresponding reality. Ask the formalist if he believes that the blood of Christ is, and that this blood cleanses from all sin, and he will say, *indeed.* Yet he refuses to be sprinkled by this blood, and thinks that mere assent to the truth will secure for him a place in heaven. Hence, though De Haan discards every creed of Christendom (if this were possible) he may still be facing, on the Sabbaths, pews filled with formalists. *Believing a creed* is a brand of formalism, if that faith is mere assent to the truth of which the creed is a formulation. Let De Haan remember, that believing Scripture may be amounting, on the part of some, also to a mere assent to the truth. If I believe Scripture but fail to take refuge to the Christ whom the Word describes, I perish. The preacher who rails at the creeds of Christendom is diverting men's minds from the real cause of all the ills of the church.

If I believe the truth embodied in the creeds of Christendom, and at once embrace the realities which these creeds depict, I am saved.

Let us put that statement of De Haan to a test. My creed asserts, among other things, that the faithful Saviour Jesus Christ satisfied, with His precious blood, for all the sins of His people, and delivered them from the power of the devil; and so preserves them that without the will of their heavenly Father, not a hair can fall from any of their heads; yea, that all things must be subservient to the saints, and that God, by His Holy Spirit, assures them of eternal life, and makes them sincerely willing and ready, henceforth, to live unto Him. Answer to the first question of the first Lord's day of the Catechism. We invite De Haan to publicly declare, if he dare, that one who assents to the truth of which this answer is a formulation, and is willing to belong with body and soul both in life and death, to the Christ which this Lord's day describes, is not saved. Let De Haan publicly declare that this Lord's day is not a correct formulation of a scriptural truth, and at once explain how it would be possible for one to trust in Christ if denying what this Lord's day asserts. How would I know anything about the Lord and be able to trust in Him, if I had not in my possession a doctrine of the Christ? De Haan, then,

must desist from placing the creeds of Christendom and the God and the Christ whom these creeds set forth, in juxtaposition. I cannot possible do without the former. I believe the creed, that is, am convinced that what the creed declares is true, and *therefore* submit myself to Him whom that creed reflects. Let De Haan, finally, explain how the above creed could work the ruin of the church.

De Haan defines a creed as follows: "The deductions of a church or a group of church fathers concerning the Word." From this definition it is plain that De Haan has not clearly before his mind what the Christian creeds are.

Once more. "Oh that we might forget," so De Haan wrote, "these denominational fences that we have built and be so absorbed in the great task of winning souls that all others would fade into insignificance. We may learn a lesson from the Iowa farmer that said, 'Yes we have fences between our farms but we grow the corn so high that you can't see the fences'." At first flush, this quotation appears to be packed full of the sublimest wisdom. In reality, however, it sets forth the wildest kind of nonsense. These fences of the figure are the representations of the points of differences between each group's creed. To forget or set aside these differences is to set aside truth as discerned by each distinct group. How could these various groups, having set aside truth, grow corn or, dropping the figure, win souls for Christ? What kind of corn would that be these farmers were growing? How shall they preach if there be no message, and how shall they believe if there be no preacher?

Further, De Haan gives his readers to understand (see his article as it appeared in the preceding issue of this publication) that the Holy Spirit refuses to dwell in organized Christianity; that He abides in the two or three. Let us analyze these sentiments. The local congregation, De Haan should know, is a representation of organized Christianity. Any group of believers are said to organize when they choose them pastors and elders and willingly submit themselves to the object of their choice. The resultant product is known as an organization, and is constituted of the pastors and the flock to whom the former are legally and spiritually related. Dr. De Haan and his flock constitute such a body of which he is pastor. For De Haan to say that the Spirit dwells not in organized Christianity is equal to him saying that the Spirit dwells neither in him nor in his flock. Well, he ought to know. *We* know, however, that this cannot be said of every local group of organized Christians. The Pentecostal converts at Jerusalem had, under the supervision of the apostles, organized. And in this group the Spirit certainly dwelt. Of its deacons we read that they were men filled with the Holy Spirit.

The Holy Spirit dwells not in organized Christianity? Impossible. For this same Spirit instructed the apostles to urge believers with whom they were thrown in contact, to choose them pastors and teachers, that is, to organize. Said the apostle: "He that descended is the same also that ascended up far above all heavens, that He might fill all things. And he gave some, apostles; and some, prophets; and some, evangelists; and some, pastors and teachers; for the perfecting of the saints, for the work of the ministry, for the edifying of the body of Christ . . . . (Eph. 4:11, 12, 13).

The Spirit refuses to dwell in organized Christianity? The very reverse is true. He will not dwell in a group of professing believers who refuse to organize; who neglect to choose them pastors and to submit themselves to those chosen.

De Haan may reply that what he had in mind was not the local organized group but the confederation of local organizations such as the classis and the synod. Indeed, but will De Haan explain to us why a confederacy of this kind must do without the Spirit? Is it not the duty of the church universal to present, as far as circumstances allow, a united front? It is the very thing for which De Haan in his article pleads. Yet, a few lines further he gives his readers to understand that the larger organization cannot count upon the guidance of the Spirit. Does De Haan really know whereof he speaks? Oh that he would know! He would not write and speak as he does.

De Haan makes the statement, further, that organized Christianity has nothing to do with the two or three gathered in His name (the real church). Fact is, however, that organized Christianity is the two or three organized.

Further, De Haan maintains that the church (organized Christianity) is no authority. Let us see. What is authority? And the answer, The right and the capacity to preach the Gospel and, thus, to administer unto the spiritual needs of Christ's sheep. Now, then, if organized Christianity is no authority, that is, has neither the right nor the capacity to preach the Word, should not De Haan, who constitutes a part of a local organization keep silence and return to his former profession?

The truth of the matter is that the church (organized Christianity) though an authority, is not the absolute and infallible authority. We have only one such authority, to-wit, God.

Finally, De Haan, in his article, takes protestantism to task for its Romanistic tendencies. The statement occurs: "It is Catholicism under another name." Very well. Strange to say, however, De Haan, in that he poses in his article as an infallible guide to heaven, sets himself up as the pope of protestantism. Here we have another case of the black pot chiding the kettle for its blackness.

Herewith we have said our say. We believe that ignorance is chiefly responsible for the article of De Haan. However, it is ignorance of the deadliest kind. God forbid that I or anybody else should not, out of love for God's cause and out of a genuine concern for the well being and safety of His people, dwelling with-

in De Haan's reach, label that vile concoction of his *poison.* Any one deeming it his duty to assert himself as a reformer of the church, should make sure that he knows and has correctly diagnosed its ailments and is capable of applying the correct remedy. Otherwise such a one does much more harm than good.

G. M. O.

Komt, laat ons voortgaan, kind'ren,
Want d' avond is nabij;
Het stilstaan kan licht hind'ren
In deze woestenij.
Komt, sterkt opnieuw den moed!
Den wandelstaf geheven
Om hemelwaarts te streven;
Zóó wordt het einde goed.

Wij reizen met elkander
Wij wand'len hand aan hand;
D' een zij tot troost den ander;
Op weg naar 't Vaderland
Zijn wij als broeders één!
Geen strijd om beuzelingen,
Daar Eng'len ons omringen,
En zweven om ons heen.

Treedt moedig voorwaarts, kind'ren,
De reis kort op naar 't graf;
Wij zien den afstand mind'ren,
Ras valt ons 't reiskleed af;
Nog slechts wat meerder moed!
Wat rustiger en blijer,
Van aardsche banden vrijer,
Gestreefd naar 't eeuwig goed!

Geen aardsche macht begeeren wij;
Die gaat welras verloren!
Ons staat de sterke Held ter zij,
Die God ons heeft verkoren.
Vraagt gij Zijn naam? zoo weet,
Dat Hij de Christus heet,
Gods Eengeboren Zoon,
Verwinnaar op den troon!
De zege is ons beschoren.

Gods woord houdt stand in eeuwigheid
En zal geen duimbreed wijken
Beef, Satan! Hij, Die ons geleidt
Zal u de vaan doen strijken!
Delf vrouw en kind'ren 't graf,
Neem goed en bloed ons af,
Het brengt u geen gewin,
Wij gaan ten hemel in
En erven koninkrijken!

HET PRE-MILLENNIALISME

De hieronder volgende rede werd door ondergeteekende op verschillende plaatsen gehouden, ten tijde van het kerkelijk conflict, dat ontstond door de uitgave van het boek *Maranatha,* geschreven door Ds. H. Bultema. De kwestie mag ook thans niet van belang ontbloot geacht worden. Daarom laten we de rede hier letterlijk volgen, zooals we haar destijds uitspraken.

I. De theorie van het duizendjarig rijk is, vooral in onze Amerikaansche wereld, het best bekend onder den naam van het Millennialisme, een term die we dan ook gemakshalve in het vervolg zullen bezigen. Het woord "millennium" is feitelijk precies hetzelfde als ons Hollandsch woord Duizendjarig Rijk, alleen met dit verschil dat het eene puur Latijn, het ander puur Nederlandsch is. Hetzelfde mag gezegd van het woord Chiliasme, een term die ook dikwijls wordt gebezigd en die van het Grieksch afkomstig is. Gemakshalve zullen we dus in het vervolg spreken van het millennium en het millennialisme. Tot recht verstand echter van de zaak, hebben we eene onderscheiding wel in het oog te vatten en voor de aandacht te houden. Alle millennialisme, namelijk, is niet gelijk. Ge hebt allen de onderscheiding wel hooren noemen tusschen pre-millennialisme en post-millennialisme. Het laatste, namelijk post-millennialisme, is de naam voor de beschouwing, die aanneemt, dat de Heere Jezus zal wederkomen na het millennium, nadat het duizendjarig rijk op aarde geweest is. Er zal door den invloed van het Evangelie en allerlei Christelijke propaganda in deze bedeeling een tijdperk aanbreken, dat gekenmerkt zal zijn door de algeheele overwinning van het Christendom. De kennis des Heeren zal over de geheele aarde verspreid wezen, en het glorierijke koninkrijk van Christus zal de opperheerschappij hebben in de wereld. Met andere woorden, het post-millennialisme neemt aan, dat het koninkrijk niet zal worden opgericht door de komst van Christus, maar omgekeerd, dat Christus zal wederkomen, nadat het koninkrijk zal zijn opgericht. Daar tegenover staat echter het pre-millennialisme, dat geheel de eerstgenoemde beschouwing verwerpt, verkondigt dat er in deze bedeeling geen hoop is voor het koninkrijk van den Heiland, en dat het millennium eerst zal worden opgericht, nadat de Heiland zal zijn verschenen op de wolken des Heeren, dat Hij juist met dat bepaalde doel zal komen, om namelijk het vrederijk op aarde te stichten en den Antichrist voor zijn aangezicht te verdoen. En het is over deze laatste beschouwing dat we bepaaldelijk tot u spreken in dezen avond. Het is deze beschouwing, die in onze Amerikaansche orthodoxe wereld als in de lucht zit, het is deze beschouwing, die ook in *Maranatha* wordt verdedigd.

Wat dan houdt deze beschouwing in? Het ligt wel in den aard der zaak, dat alle voorstanders van het millennialisme, in den zin waarin wij thans daarvan spreken, op lange na geen eenstemmig antwoord geven op de vraag, wat het eigenlijk inhoudt. Niet dat we

hun dit nu ten laste willen leggen, want, naar het ons voorkomt, is het zeer natuurlijk, dat er verschil van gedachte bestaat ten opzichte van bijzonderheden, als het gaat over de leer der laatste dingen, zooals ons die in de profetische gedeelten der Schrift zijn geopenbaard. Maar wat we wilden zeggen is, dat het feit dat er verschil bestaat ten opzichte van bijzonderheden, het toch eenigszins moeilijk maakt om een heldere beschouwing te geven van het millennialisme als zoodanig. We zullen ons moeten beperken tot algemeene trekken. En dan merken we allereerst op, dat de voorstanders van de beschouwing het hierover althans eens zijn, dat Christus in de toekomst zal wederkomen om een koninkrijk op aarde op te richten. Dat koninkrijk zal in de eerste plaats een koninkrijk der Joden zijn. De Joden zullen uit alle oorden der wereld uit hun ballingschap wederkeeren naar het land der vaderen en naar de geliefde stad, er zal een massale bekeering dier Joden als natie plaats hebben, zoodat ze nu den Christus, Hem Dien ze hebben verworpen en doorstoken, zullen erkennen en als Koning aannemen. Christus zal wederkomen om over hen te regeeren van uit Jeruzalem. Want het zal een koninkrijk zijn dat zijn hoofdzetel, zijn residentie, zal hebben in Jeruzalem. Jeruzalem zal weer herbouwd, de muren van den tempel zullen weer opgetrokken, en de troon Davids zal worden opgericht te Jeruzalem,, de oude Godsstad. En van uit Jeruzalem zal de Christus heerschappij voeren over de aarde en hare volken. Ook Gods volk echter van de nieuwe bedeeling, de Kerk van Christus zal in die heerlijkheid deelen, althans gedeeltelijk. Christus zal met Zijne Kerk wederkomen op de wolken, met de Kerk, die Hij van te voren uit de dooden heeft opgewekt en tot Zich heeft genomen in de lucht om daar de bruiloft des Lams te vieren, met die kerk zal Hij terugkeeren, om triumf te vieren over den antichrist en Zijn koninkrijk op te richten. Het zal dus een koninkrijk zijn hoofdzakelijk in het land Kanaan, en de kerk zal met Christus regeeren, duizend jaren. Het voornaamste element van die regeering is dat de Satan gebonden is, zoodat Hij de volken niet zal kunnen verleiden, en de vrede op aarde zal heerschen in nooit gekende heerlijkheid.

Zoover schijnt men het tamelijk wel eens te zijn over de zaak. Het wordt echter moeilijker als we ons voor de vraag plaatsen: Hoe zal dat millennium komen? Of liever: Hoe moet ik mij voorstellen de orde der dingen die plaats moeten grijpen om dat duizendjarig vrederijk op aarde te stichten? Dan wordt het moeilijk om een bepaald antwoord te vinden. Toch zal het noodig zijn tot recht verstand van het gewicht der zaak, dat we ons in het algemeen hiervan een voorstelling vormen. Ge gevoelt toch, dat de kwestie van het millennium en het gewicht dier vraag niet schuilt in de opzichzelf doodonschuldige voorstelling, dat Christus nog duizend jaren met Zijn volk op aarde zal regeeren eèr de eeuwen der eeuwigheden ingaan. Neen, dat gewicht ligt heel anders. Het millennialisme is een zeer bepaalde beschouwing van heel de geschiedenis, met een bepaalde theorie van het volk Israel, en een bepaalde leer van de Kerk. En het is juist op die principieele punten dat we wel de aandacht moeten vestigen. De voorstelling dan, die het millennialisme ons biedt ongeveer van de geschiedenis is als volgt. In de oude bedeeling was er nog geen kerk des Heeren. Die is eerst opgericht in de nieuwe bedeeling. Onder het Oude Testament, was er alleen een volk des Heeren, een koninkrijk Gods, een theocratisch volk des Heeren. Aan dat volk was een koninkrijk beloofd met een koning, die eeuwig zou regeeren op den troon van Zijn vader David. Toen die Koning eindelijk verscheen om Zijn koninkrijk op te richten verwierp Hem Israel en sloeg Hem aan het kruishout. Als straf wordt Jeruzalem verwoest en het volk des Heeren naar alle oorden der wereld verstrooid. Dat volk des Heeren echter is eigenlijk het koninkrijk van Christus, en dat koninkrijk is thans in ballingschap. Inmiddels echter had de Christus door Zijn lijden en opstanding zich in beginsel een ander volk gevormd, een gemeente, die Zijn lichaam is en waarvan Hij het Hoofd is. Die gemeente wordt geestelijk verwerkelijkt in de komst des Hoofds in den Geest op het Pinksterfeest. Van die gemeente echter is Christus wel Hoofd in organischen zin, maar geen Koning. Er is in de nieuwe bedeeling geen koninkrijk, ook niet in geestelijken zin des woords. Het eigenlijke koninkrijk, dat nog in de toekomst staat opgericht te worden is het volk der Joden, is Israel, want immers Hij zal over het huis Jacobs Koning zijn in eeuwigheid, maar dat koninkrijk is thans in ballingschap. En gedurende dezen tijd van ballingschap voor Zijn Koninkrijk vergadert Christus zich een volk uit alle geslachten der aarde, dat zijn gemeente is. Hij komt op Pinksteren, door de uitstorting van Zijnen Geest in de gemeente wonen, en voorts vergadert Hij die gemeente door Zijn Woord en Geest gedurende den ganschen tijd der nieuwe bedeeling, tot aan het einde der historie.

Wat zal nu de historie dier gemeente zijn? Uit den boezem van het Christendom, waaronder in uitwendigen zin ook de hypocrieten zich bevinden, zal zich langzamerhand de Antichrist ontwikkelen, de mensch der zonde. Die Antichrist zal zich vijandig keeren tegen de kerk des Heeren, zal het ware volk Gods, dat steeds geringer in aantal zal worden, naarmate het einde der eeuwen nadert, verdrukken en benauwen, zoo zelfs, dat ook de uitverkorenen het niet zouden houden, indien de dagen niet verkort werden om hunnentwil. Maar voor en aleer de groote verdrukking zal komen, zal de Christus zijn gemeente uit de dooden doen opstaan, de nog levende kinderen Gods in een punt des tijds veranderen, en tot zich nemen in de lucht om daar met Zijn Bruid de bruiloft des Lams te vieren. Dat is dan de eerste opstanding. Terwijl de Antichrist nog woedt, en in den tempel te Jeruzalem, die inmiddels door ongeloovige Joden is herbouwd, als een god zit, zal de Christus met de Zijnen in de lucht de bruiloft des Lams vieren. En in dien tijd zal de groote verdrukking plaats hebben. Verscheidene Joden zijn reeds

naar het land der vaderen teruggekeerd en in ongeloof hebben ze een verbond gesloten met den Antichrist, die in den tempel Gods zit en als god zich openbaart, wonderlijke dingen doende. God heeft echter ook in dezen tijd der groote verdrukking zijn getrouwe getuigen, een dubbeltal, het tweetal dat in Openbaring wordt genoemd, die tegen den Antichrist en zijn geest profeteeren, maar die om hun belijdenis worden gedood door de wereld, die zich over hun dood verblijd. Maar na die korte periode der groote verdrukking, zal de Heiland op aarde wederkomen met Zijn Kerk uit de lucht nederdalen, den Antichrist verdoen, den Satan binden, zoodat hij de overige der volken niet zal kunnen verleiden, de Joden bekeeren en uit alle oorden terugvoeren naar hun land, en met Zijn gemeente regeeren van uit Jeruzalem en heerschappij hebben over de geheele wereld duizend jaren. Dan zal er vrede en nooitgekende rust en heerlijkheid op aarde wonen: In de wereld der menschen zoowel als in die der dieren en der planten zal de heerlijkheid der schepping tot openbaring komen, en Israel als volk heeft eindelijk zijn doel bereikt. Tegen het einde van de duizend jaren zal echter de Satan voor een korten tijd worden losgelaten. Dan zullen Gog en Magog worden verleid en optrekken naar de geliefde stad om haar te verwoesten. Maar vuur van den hemel zal hen met verderf treffen en hun plan verijdelen. Dan zullen ook de ongeloovigen uit hunne graven worden geroepen, en verschijnen voor den stoel des gerichts, het oordeel ontvangen en hun deel vinden in den poel die brandt van vuur en sulfer. Het millennium heeft een einde. Christus zal zijn gemeente in eeuwige heerlijkheid doen ingaan, en zelf eeuwiglijk in Jeruzalem over het volk der Joden Koning zijn. Want Israel komt nooit in den hemel. De gemeente is Gods volk in den hemel, Israel is het volk des Heeren voor en op de aarde.

II. Stellen we ons nu in de tweede plaats voor de vraag, hoe deze beschouwing te beoordeelen is uit gereformeerd oogpunt, en of het millennium werkelijk een plaats heeft of kan hebben in onze Calvinistische levensbeschouwing, dan dienen we er nogmaals nadruk op te leggen, dat we onze aandacht niet bij allerlei bijkomstigheden, maar bij het beginsel dezer gansche theorie, bij den grondslag van heel deze beschouwing moeten bepalen. Dat principieele ligt niet in de duizend jaren der Christus-regeering op aarde Die is op zichzelf genomen tamelijk onschuldig. Och, wat doet her er toe of Christus, eer de volkomene verlossing der schepping en de ondergang des Satans voldongen zullen zijn, nog duizend jaar op aarde zal regeeren? Er mogen dan allerlei vragen in ons opkomen. Men moge voor allerlei moeilijkheden komen te staan, vooral in de poging om zich een juiste en logische voorstelling te vormen van het toekomstig gebeuren der dingen, maar opzichzelf genomen schijnt dat millennium toch tamelijk onschuldig. Ook moet dat principieele nog niet gezocht in den terugkeer der Joden naar Palestina. Men moge ook hier allerlei vragen stellen, en vooral bekennen, dat men het doel van zulk een terugkeer naar Kanaan niet kan zien, daar immers het volk der Joden als natie in de geschiedenis heeft uitgediend. Maar ook dit heeft opzichzelf nog niet zooveel te beteekenen. Zelfs zouden we willen beweren, dat het verkeerde, het gevaarlijke van deze beschouwing niet moet gezocht in een tweeërlei opstanding. Opzichzelf is een tweeërlei opstanding nog niet in strijd met onze gereformeerde beschouwing. Maar al deze dingen samen, en het millennium, en de terugkeer der Joden, en de tweeërlei opstanding vinden hun beginsel hierin, dat het millennialisme scheiding maakt tusschen Israel en de Gemeente. Het volk des Heeren van de oude bedeeling en dat der nieuwe bedeeling zijn niet één volk, maar twee volken. Israel heeft met de gemeente, en de gemeente heeft met Israel niets uit te staan. Het zijn twee volken, gescheiden van elkander in den tijd en gescheiden tot in eeuwigheid. Israel is in de geschiedenis een opzichzelf staand volk. Het vormt het koninkrijk des Heeren, en over dat volk is Christus Koning. Christus is een Koning der Joden in aardschen zin des woords. Thans is dat koninkrijk in ballingschap, maar datzelfde koninkrijk zal weer worden opgericht en eeuwiglijk zal dan Christus over het huis Jacobs Koning zijn. De geschiedenis is dus feitelijk met den ingang der nieuwe bedeeling afgebroken, om met den ingang van het millennium weer te worden opgevat. En het is in die tusschenperiode van het Nieuwe Testament, dat de Christus Zijne gemeente, Zijn volk voor den hemel vormt. Dat is de verborgenheid waarvan de Apostel Paulus zoo gaarne spreekt, die van alle eeuwen is verborgen geweest, maar nu geopenbaard is. Christus vormt zich niet alleen een koninkrijk uit het volk der Joden, maar ook een gemeente uit alle volken. Die gemeente is zijn lichaam en Hij is haar hoofd, die gemeente is Zijn Bruid en Hij is haar Bruidegom, maar die gemeente is niet en wordt nooit Zijn Koninkrijk. Er is dus wezenlijk verschil tusschen Israel en de gemeente, en het verband, alle verband tusschen de twee is weg.

Dat is het beginsel van de millennialistische beschouwing der geschiedenis. En met het oog op dat beginsel, spreken we het met volle overtuiging uit, dat het millennium geen plaats heeft in de gereformeerde beschouwing. En hiermede bedoelen we in strikten zin, dat men kiezen moet tusschen de twee, maar nooit beide bewust kan vasthouden. Men mag droomen van een millennium, en ongetwijfeld doen velen dat in onzen tijd, en zelfs in onze kringen zonder over de consequenties na te denken, en zonder zich ooit voor de vraag te plaatsen, welk verband er bestaat tusschen zulk eene beschouwing en onze gereformeerde belijdenis, maar vroeger of later wreekt dat zich, vroeger of later zal men de inconsequentie daarvan gevoelen, en zal men genoodzaakt worden door den logischen drang der waarheid zelf, om of het eene of het andere te laten gaan. En daarom willen we dit met nadruk uitspreken: ge kunt niet de beschouwing van het millennium zijn toegedaan en toch uwe Calvinistische belijdenis vasthouden. In de eerste plaats niet, omdat op den

grondslag van deze beschouwing, geheel uw genadeverbond vervalt, door de scheiding van Israel en de gemeente. En dat toch is een van de cardinale punten onzer belijdenis. Ik kan althans niet inzien, hoe iemand, die het genadeverbond en den kinderdoop moet verwerpen, toch nog gereformeerd kan blijven. Is de uitverkiezing het hart van heel ons gereformeerd belijden, het genadeverbond is zeker de grondslag van ons geloof. De belijdenis, dat Christus van eeuwigheid als Hoofd van Zijn volk is opgetreden, en als hun Hoofd in hunne plaats getreden, zoodat in Hem hun redding is evenals in Adam hun verderf, is een principieel punt. De belijdenis verder, dat de Heere dat verbond voornamelijk aan Abraham heeft geopenbaard als een verbond dat loopt in de bedding der geslachten, zoodat Abraham de vader der geloovigen ook der nieuwe bedeeling is, en het volk des Heeren uit alle eeuwen het mag belijden, dat God onze God is en de God onzer kinderen, is zeker een belijdenis die niet bijkomstig mag heeten voor heel onze gereformeerde beschouwing. De belijdenis, in het kort, dat de doop in de plaats der besnijdenis gekomen is, en dat we weliswaar in het Nieuwe Testament een andere en betere bedeeling, maar toch essentiëel hetzelfde verbond hebben, als aan Abraham werd geopenbaard en met hem en zijn zaad werd opgericht, is eene, waarmede heel onze gereformeerde beschouwing staat of valt. En toch, die belijdenis moet vallen op millennialistisch standpunt. Het is onmogelijk om de volstrekte scheiding te maken tusschen Israel en de gemeente, tusschen de oude en de nieuwe bedeeling, om vol te houden, dat God twee volken heeft, die nooit één zullen worden, en toch vast te houden aan de gereformeerde belijdenis van het verbond der genade. Men mag er zich dan trachten uit te redden, door te beweren, dat we in het Oude Testament lezen van het zaad Abrahams als het zand der zee en als de sterren des hemels, zooals ook *Maranatha* tracht te doen, en dan beweren dat het zand der zee Israel en de sterren des hemels de gemeente voorstellen moet, maar ge gevoelt terstond het gezochte van zulk een uitvlucht. Maak de scheiding tusschen Israel en de gemeente, zooals het millennialisme dat doet, en ge kunt de breuke nooit weer heelen. De gemeente heeft met Israel niets uit te staan, heeft dan ook met Abraham niets uit te staan en al de rijke beloften die aan hem en zijn zaad in het Oude Testament zijn gegeven, gaan de gemeente gansch en al voorbij. Ge wordt genoodzaakt om het volk der nieuwe bedeeling als iets geheel nieuws, als iets dat volstrekt opzichzelf staat in de geschiedenis te laten optreden, als de onverklaarbare verborgenheid, en daarmede is de grondslag voor het verbond der genade vervallen, en de kinderdoop gedoemd. En daarom, kiezen moeten we tusschen het millennium en onze gereformeerde beschouwing.

In nauw verband hiermede, en volgend uit hetzelfde beginsel staat een tweede punt van even groot gewicht. We bedoelen de beschouwing dat Christus Koning is der Joden en eeuwig zal zijn, maar nooit Koning wordt van de gemeente. Volgens deze bewering, versta ons wel, is er in deze bedeeling der verborgenheid geen koninkrijk, ook niet in geestelijken zin des woords. Dat koninkrijk is thans in ballingschap en zal niet eerder worden opgericht dan aan het einde der eeuwen, of liever, gedurende het millennium. Christus is niet onze koning op elk terrein van het leven. En ook hier raken we een cardinaal punt van onze Calvinistische beschouwing. Wij gelooven, dat in beginsel het koninkrijk van Christus, het koninkrijk der hemelen, dat typisch bestond in de theocratische regeering van Israel, dat dit koninkrijk in beginsel is opgericht toen de Koning verheerlijkt werd en Zijn Geest uitstortte in de gemeente. Dat dit koninkrijk komende is en door het getuigenis des Woords zijn triumfen viert ook in deze bedeeling, en dat ditzelfde koninkrijk straks, als de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zullen verwezenlijkt worden, in glorie zich zal openbaren over de gansche schepping. Wij gelooven op grond van dit alles, dat Christus onze Koning is op elk terrein van het leven. Wij gelooven, dat het onze Christelijke roeping is om op elk terrein des levens dat geestelijk koninkrijk des Heeren ook in deze bedeeling in ons eigen bestaan tot openbaring te brengen, en als kinderen des koninkrijks te leven in het midden der wereld, voor dat koninkrijk te strijden en te getuigen, met de belijdenis op de lippen: Christus is Koning! Maar op millennialistisch standpunt is dit volstrekt onhoudbaar. De gemeente, het volk der nieuwe bedeeling is geen koninkrijk. Christus is niet onze koning, Hij is een koning der Joden, verordineerd op den troon van David te zitten in eeuwigheid. De gemeente in deze bedeeling heeft feitelijk geen aardsche roeping, onze roeping is geheel en al in den hemel. De gemeente leeft in het midden der wereld, niet alleen gescheiden in geestelijken zin, maar ook in daadwerkelijken zin des woords. Hoe eerder God ons uit dit leven wegneemt hoe beter, en ons leven hier op aarde is grootendeels een mysterie. En daarom we herhalen het, we moeten kiezen of deelen. Beide vasthouden is onmogelijk. Is het millennialisme de waarheid, dan dwalen wij als gereformeerden in den grondslag van onze beschouwing, en dan moeten we heel de belijdenis herzien.

III. En daarom wenschen we dan ook in de derde plaats nog uit te spreken als onze volle overtuiging, dat het millennialisme dwaalt en indruischt tegen de Schrift. Kortelijks slechts willen we u hierop wijzen. Want we hebben reeds te veel gevergd van uwe aandacht. Hoe komt het millennialisme tot zijn beschouwing van Israel en de gemeente? zoo vragen we als vanzelf. En ons antwoord is: Doordat het voor het organisch karakter en de historische voortgang der openbaring geen oog heeft; zich plaatst op Oud-Testamentisch standpunt, en in het licht van het Oude het Nieuwe Testament wil beschouwen. Men is in millennialistische kringen prat op zijn z.g. letterlijke verklaring der Heilige Schrift, en men laakt dat geknoei met het Woord Gods, dat alles liefst wil vergeestelijken en in vaagheid doen opgaan. Maar die letterlijke verkla-

ring komt feitelijk hierop neer, dat men het Nieuwe Testament op den achtergrond schuift, vergeet dat meerder licht van openbaring in het Nieuwe dan in het Oude Testament ons is geschonken en daarom weigert om in het eerste een commentaar te zien op het Nieuwe. En dan, ja, is het zeer natuurlijk, dat men in het Oude Testament alles op Israel laat slaan, vooral in de profetische bedeeling. Immers er was niets dan Israel, en het is zeer natuurlijk, dat de openbaring dier tijd steeds spreekt in termen ontleent aan de vormen van het Israelietisch koninkrijk. De eenigste profetie die op dit punt een verschillend karakter draagt is die van Daniel. En eigenaardig is het, dat juist in deze profetie het millennium bepaalt den genadeslag ontvangt. Men vergelijke met deze bewering Dan. 2:14. Maar wat we thans willen opmerken is, dat juist die methode van Schriftverklaring averechts verkeerd is. Niet het Nieuwe moet gewrongen in het cachet van het Oude Testament, maar omgekeerd, het Oude moet verklaard in het licht van het Nieuwe. En doen we dat dan krijgen we geheel natuurlijk een ander resultaat. We kunnen niet in bijzonderheden gaan, want de tijd ontbreekt ons. Ik zal bij zaken blijven, die ons allen bekend zijn. En dan willen we opmerken, dat juist het Nieuwe Testament ons er in voorgaat, om de oude bedeeling als een type te beschouwen van het Nieuwe Testament. Israel en Kanaan, de doortocht door de zee en het zijn onder de wolk, Mozes en David, Horeb en Sion, Abraham en Izaak en Israel, ja, zelfs Ismael en Hagar, Jeruzalem en de tempel, altaar en offerande en geheel den tempeldienst, het zijn alle dingen die het wezen der zaak niet zijn maar slechts afschaduwen. Het zijn dingen die een andere beduidenis hebben. In de tweede plaats merken we op, dat het Nieuwe Testament het met zooveel woorden uitspreekt, dat niet hij een Jood is die uitwendig tot de natie behoort, maar alleen hij die ook in de oude bedeeling een geestelijk kind van God was, en de besnijdenis des harten deelachtig was, met zooveel woorden uitspreekt dat in Christus Jood is noch Griek en de essentieele eenheid vasthoudt van Israel en de gemeente, zoowel als de continuiteit van het verbond der genade. En eindelijk willen we u wijzen op het ontegenzeggelijk feit, dat heel het Nieuwe Testament het ons verkondigt, dat Christus onze Koning is en Zijn koninkrijk eeuwig.

Welnu, beschouwen we in dit licht de bedeeling van Israel dan mogen we het volgende opmerken. Israel had drieërlei doel als volk in de oude bedeeling, drieërlei beteekenis, die tot tweeërlei is te herleiden. In de eerste plaats was Israel als natie draagster van het ware zaad der vrouw. Niet allen waren Israelieten die tot Israel als natie behoorden, maar het volk moest alleen wonen, en daarom als volk moest het dienen om het ware Israel te scheiden van de natiën. In nauw verband hiermede staat in de tweede plaats, dat Israel als volk den Messias, het groote Vrouwenzaad moest voortbrengen, zoodat in hen alle geslachten des aardrijks gezegend mochten worden. En in de derde plaats moest heel Israel's bedeeling dienen als een type en schaduw van het ware en geestelijke koninkrijk in deze bedeeling, zoowel als van het gecompleteerde koninkrijk in de eeuwigheid. Maar houden we dit voor de aandacht, dan immers vervalt heel de mogelijkheid als zou Israel als natie nog weer worden hersteld, en als zou het als volk eeuwig in Kanaan wonen onder het koningschap van Christus. Waartoe toch zou dit alles moeten dienen? Moet Israel eeuwig drager zijn van het geestelijk zaad des Heeren? Maar immers dat is onzin. In de eeuwigheid zullen er geen volkeren zijn waarvan Israel gescheiden moet leven. Zal Israel nogmaals de Messias moeten voortbrengen? Die vraag behelst het antwoord. Zal Israel dan nog weer typisch moeten bestaan? Maar type waarvan? Het is immers alles gerealiseerd. En daarom, Israel heeft als natie zijn doel bereikt, het heeft uitgediend in de geschiedenis, en nooit zal Israel weer als een apart volk optreden in de geschiedenis of in de eeuwigheid. Maar dan ook vervalt alle millennialisme. Want dan komen we op het standpunt der nieuwe bedeeling te staan, waarop de middelmuur des afscheidsels is verbroken, niet meer Jood is of Griek, maar Christus beide Hoofd is van Zijne gemeente en Koning van Zijn volk, en regeeren zal tot in alle eeuwigheid. Nu regeert Hij als Koning aan de rechterhand Gods des Vaders. Straks als Zijn koninkrijk voltooid zal zijn, zal Hij het overgeven aan God Almachtig, zichzelven als de Knecht Gods aan den Vader onderwerpen, om onder God eeuwiglijk over al zijn volk, vergaderd uit Jood en Heiden, te regeeren, tot glorie van God Drieëenig.

Ik heb gezegd.

H. H.

MY PORTION

POSSESSION

I've a wonderful possession,
Peace with God through Christ my Lord,
Mine forever, He hath said it,
In His own unerring Word.

POSITION

Having naught, deserving nothing,
Yet, I'm standing in His grace,
I've no right, but still I'll stand there,
Till I see Him face to face.

EXPECTATION

I've the greatest expectation
Ever known to earthborn sons,
For my blessed Lord is coming
To reclaim His purchased ones.

OCCUPATION

Now I meditate the glory —
Occupied until He comes.
Joying in my God and Saviour,
Till He takes me to His home.